

LUND UNIVERSITY

Utvärdering L UNDS UNIVERSITET Studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet. En resultatsammanställning av SCB:s undersökning 2012 om distansutbildning i Sverige

Ossiannilsson, Ebba

2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Ossiannilsson, E. (2013). *Utvärdering L UNDS UNIVERSITET Studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet. En resultatsammanställning av SCB:s undersökning 2012 om distansutbildning i Sverige.* (Utvärdering Rapporter; Vol. 2013:271). Lund University.
http://www5.lu.se/upload/Planering_och_utvardering/Rapporter/UtvRapp271Distansutbildning.pdf

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet

En resultatsammanställning av SCB:s undersökning 2012 om
distansutbildning i Sverige

Sammanställd av Ebba Ossiannilsson

Utvärdering
Lunds universitet
Box 117
221 00 Lund
Tel. vx: 046-222 00 00
Tel: 046-222 94 53
Fax: 046-222 40 07

ISBN 978-91-980094-5-3

(Serien Utvärdering Rapporter är en fortsättning av serien Utvärderingsenheten Rapporter,
ISSN 1401-775X)

Innehåll

Sammanfattning	5
Summary	7
1. Inledning	9
1.1. SCB:s undersökning om distansutbildning i Sverige	
1.2. Enkätens utformning och relevans	11
1.3. Undersökningens population vid Lunds universitet	11
1.4. Disposition	12
2. Bakgrund	13
2.1. Utvecklingen av distansutbildning i ett globalt perspektiv	13
2.2. Kvalitet och utvärdering i distansutbildning	15
2.3. Tidigare kartläggningar av distansutbildning och e-lärande vid Lunds Universitet	16
3. Resultat	19
3.1. Studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet och i relation till den nationella studien	19
3.2. Sysselsättning och studiefinansiering	34
3.3. Fria kommentarer om distansutbildning	37
4. Reflektioner	39
4.1. Summerande reflektioner	39
4.2. LUS kommentarer om distansutbildning	42
Referenser	43
Bilaga 1 Definitioner	46
Bilaga 2 SCB:s enkät	47

Sammanfattning

Distansutbildning växer i landet och andelen distansstudenter har ökat från att omfatta en tiondel till nästan en tredjedel av alla högskolestudenter i landet under de senaste tio åren. Mot denna bakgrund genomförde SCB under 2012 för första gången en enkätundersökning om distansutbildning i Sverige - *Distansutbildning på högskolan* (SCB 2012). Syftet var att beskriva distansstudenters attityder till distansutbildning på högskolan och att få deras syn på hur utbildningen fungerat för dem. Målet med studien var att kartlägga avsikterna med distansutbildningen, skälen till att studera på distans samt den upplevda kvaliteten av distansutbildningen. Sammanfattningsvis visar det nationella resultatet att:

- Merparten av studenter är nöjda med sin distanskurs
- Intresset för ämnet är främsta anledningen till kursvalet distans
- Flertalet anger att man inte har för avsikt att ta poäng eller att slutföra distanskursen
- Distansstudier vanligen är en bisyssla
- Distansstudenter har vanligtvis tidigare studerat på högskola
- Det är vanligast att studera på helt nätbaserade kurser
- Programstudenter på distans är flitigast lärcentrumbesökare
- Möjlighet att arbeta parallellt med studierna är det vanligaste skälet till att välja distansutbildning
- Merparten av distansstudenterna är kvinnor
- Distansstudier väljs mestadels för att det passar livssituationen

Föreliggande rapport redovisar resultatet för distansstudenter vid Lunds universitet. Huvudpunkterna från de nationella resultaten är dock giltiga även för Lunds universitet. För Lunds universitet kan vidare konstateras att könsfördelningen är relativt jämn, men med någon övervikt för män. Ungefär lika många var nybörjarstudenter som de som tidigare hade läst på högskola/universitet. De flesta läste helt nätbaserade kurser och de studerade både på grundnivå och på avancerad nivå. Flertalet arbetar parallellt och försörjer sig därmed oftast härigenom.

De fria kommentarerna ger uttryck för distansutbildningens möjligheter till flexibilitet för den enskilde i hennes/hans livssituation. Vidare framhålls att distansutbildning för en del kan vara den enda möjligheten att studera på högskola. Avsikten med att söka distanskurs vid Lunds universitet beskrivs i fyra huvudsakliga områden. Dessa områden är: eget intresse för ämnet/kursinnehållet (70 procent), att utbilda sig till ett yrke/examen (22 procent), att öka chanserna att få arbete/annat arbete (20 procent) samt att fortbilda sig inom nuvarande arbete (18 procent).

Flertalet studenter vid Lunds universitet var nöjda med kursen i sin helhet. Överlag är dock distansstudenterna i riket något mer nöjda än studenterna vid Lunds universitet. Distansstudenterna såväl vid Lunds universitet som i riket, angav kritiskt tänkande och problemlösning som färdigheter vilka utvecklats starkt genom utbildningen, vilket inte påvisats i tidigare studier om distansutbildning. Samtidigt var distansstudenterna mera kritiska inom andra områden, exempelvis uttrycktes missnöje med möjligheter att påverka studierna samt det studiesociala stödet. Studenter vid Lunds universitet ger också uttryck för låg grad av samarbete och färdighetsträning i muntliga presentationer. Flertalet av studenterna var också missnöjda med det stöd de fick från sina lärare i kursen.

Studenterna uttryckte också att det krävs hög grad av disciplin av den enskilde för att bedriva distansstudier. Lärarnas kompetens, tillgänglighet och närvaro samt förmåga att stimulera, främja och utnyttja nätets fulla potentialer anges som viktiga aspekter för att kursen ska hålla god kvalitet. Aspekter som kursdesign, examination, transparens och flexibilitet i kursen anges även som viktiga för att studierna ska fungera tillfredsställande.

Omkring hälften av distansstudenterna fullföljde och avslutade aktuell kurs. Den främsta anledningen till varför man inte avslutade sin kurs var att intentionen inte fanns från början, men kunde också vara direkt förknippade med kursen som sådan, såsom pedagogiska, tekniska eller administrativa dilemman. Intressant att notera är att en stor del av de studerande aldrig hade för avsikt att slutföra kursen.

Sammanfattningsvis kan sägas, utöver vad som är giltigt för riket, att studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet ger uttryck för att:

- Intresset för ämnet och bildningsperspektivet var avgörande motiv för distansstudier
- Det förekom lite samarbete och interaktion i kursen
- Distansstudierna i hög grad utvecklar kritiskt tänkande och förmåga till problemlösning
- Missnöje förelåg vad gäller studiesocialt stöd och påverkansmöjligheter
- Hälften av studenterna fullföljde och avslutade aktuell kurs
- Större flexibilitet, transparens och närvaro från lärare var önskvärt
- Pedagogisk, teknisk och administrativ utveckling, förnyelse och kompetens är önskvärt
- Orsaker att inte fullfölja var vanligtvis fokusering på arbete alternativt annan kurs samt kursen som sådan
- Merparten av studenterna hade aldrig för avsikt att fullfölja aktuell kurs
- Motivationsskapande incitament för att fullfölja kurs krävs
- Lärcentra inte utnyttjades

Resultatet visar att det finns utvecklingspotential för distansutbildning för att passa den enskildes situation och möjligheter bättre. På så vis skulle tillfredsställelsen kunna öka och därmed också förutsättningarna för att slutföra kursen. Konkret anges viktiga utvecklingsområden i termer av t.ex. flexibilitet, möjlighet att studera utifrån eget intresse, individualisering, kursdesign, interaktivitet, motivation, närvaro av lärare och medstudenter, självständighet, tillgänglighet samt transparens. Resultatet visar också på behov av metodutveckling avseende kvalitetsarbete och implementering av idag välkända kritiska kvalitetsområden för distansutbildning. Andra utvecklingsmöjligheter i förhållande till studiens resultat om vad som möjliggör eller hindrar den enskildes studier på distans är utveckling av pedagogik och teknik för lärande i en digitaliserad värld. Organisation och infrastruktur för hur distansutbildning organiseras, genomförs och utvärderas är andra utvecklingsområden.

Summary

Distance education is growing nationally and the proportion of distance students has increased from one tenth to almost one third of all students in higher education in Sweden over the past ten years. Against this background, Statistics Sweden (SCB) carried out a survey on distance education in Sweden for the first time in 2012 – *Distansutbildning på högskolan* (SCB 2012) (*Distance education at university level*). The aim was to describe the attitudes of distance students to distance education at the university level and to get their views on how this form of education worked for them. The goal of the study was to map the intentions of users of distance education, their reasons for studying remotely and their experience of the quality of distance education. In summary, the national findings showed that:

- The majority of students were satisfied with their distance learning courses
- Interest in the subject was the main reason for choosing a distance learning course
- The majority stated that they did not intend to earn credits or to complete the distance learning course
- Distance studies were usually a secondary occupation
- Distance students had usually studied previously at a higher education institution
- The most common form of study was entirely web-based courses
- Distance students on a degree programme were the most assiduous visitors of learning centres
- The opportunity to work alongside your studies was the most common reason for choosing distance education
- The majority of distance students were women
- Distance education was mostly chosen because it fits into a life situation

This report presents the result for distance students at Lund University. However, the main findings from the national survey also apply to Lund University. For Lund University, it can also be observed that the gender distribution is relatively equal, although with a slight predominance of men. The number of beginner students is approximately equal to that of students who had previously studied at a higher education institution. Most of them studied entirely web-based courses and they studied both in the first and second cycles. The majority were working alongside their studies and supporting themselves through this work.

The additional comments pointed out the opportunities offered by distance education for flexibility with regard to the life situation of individuals. In addition, they highlight the fact that, for some, distance education is the only opportunity to access higher education. The purpose of applying for a distance learning course at Lund University was assigned to four main areas: personal interest in the subject /course content (70 per cent), studying for a profession/degree (22 per cent), increasing chances of getting a job/changing jobs (20 per cent) and obtaining professional development within one's current job (18 per cent).

The majority of students at Lund University were satisfied with the course in general. However, distance students in Sweden as a whole are somewhat more satisfied than those at Lund University. The distance students both at Lund University and in the country as a whole stated critical thinking and problem-solving as skills that were strongly developed through their studies, something which did not emerge from previous surveys of distance education. At the same time, distance students were more critical in other areas; for example, they expressed dissatisfaction with the opportunities to influence their studies as well as with

student welfare. Students at Lund University also pointed out a low degree of cooperation and skills training in oral presentations. The majority of students were also dissatisfied with the support they received from their lecturers on the course.

The students also stated that a high degree of individual discipline is required to study remotely. The lecturers' expertise, accessibility and presence as well as the ability to stimulate, promote and exploit the full potential of the Internet were stated as important aspects for ensuring the high quality of courses. Aspects such as course design, examination, transparency and flexibility in the courses were also stated to be important to ensure that the studies function satisfactorily.

Approximately half of the distance students completed the courses they were enrolled on. The main reason stated for not completing a course was that there was no intention to do so from the outset, but it could also be directly connected to the course as such, for example dilemmas regarding teaching, technical or administrative aspects. It is worth noting that a large proportion of the students had never intended to complete the course.

In summary, in addition to the results that apply on the national level, one can say that the students' attitudes to distance learning at Lund University indicate that:

- Interest in the subject and a desire for general knowledge were the determining factors for choosing distance education
- There was little cooperation and interaction on the courses
- Distance studies develop critical thinking and problem-solving abilities to a high degree
- Dissatisfaction was expressed with regard to student welfare and opportunities for influence
- Half of the students completed and passed the course they were on
- Greater flexibility, transparency and presence from lecturers was desirable
- Educational, technical and administrative development, renewal and expertise are desirable
- Reasons for not completing distance education were usually a focus on work or other courses as well as the course as such
- The majority of students had never intended to complete the course they enrolled on
- Motivational incentives to complete the course are required
- Learning centres were not used

The result shows that there is potential for development of distance education to better suit individual circumstances and opportunities. In this way, satisfaction could increase and thereby also the conditions for completion of the course. Certain important concrete areas for development are stated in terms of flexibility, opportunities to study on the basis of one's own personal interests, individualization, course design, interactivity, motivation, presence of lecturers and fellow students, independence, accessibility and transparency, for example. The result also shows a need for methodological development regarding quality assurance work and implementation of currently well-known critical quality areas for distance education. Other opportunities for development in relation to the findings regarding what enables or hinders the individual's distance learning are the development of educational methods and technologies for learning in a digitalized world. Organization and infrastructure for distance education, its implementation and evaluation are other areas for development.

1. Inledning

Distansutbildning växer i stor utsträckning. Andelen distansstudenter har ökat från att omfatta en tiondel till drygt en tredjedel av alla högskolestudenter under de senaste tio åren. SCB genomförde under 2012 en kartläggning om distansutbildning i Sverige, vilken också är den första i sitt slag. Undersökningen syftade till att beskriva studenters attityder till distansutbildning på högskolan. Det uttrycks i deras syfte att det är av vikt att få reda på studenternas syn på hur utbildningen fungerat. Urvalsgruppen var registrerade distansstudenter i Sverige höstterminen 2010 (SCB 2012a).

Det här är en sammanställning av SCB:s studie med särskild tonvikt på resultaten från distansstudenter vid Lunds universitet. Inledningsvis presenteras dock en kort summering av de nationella resultaten från undersökningen, då dessa i viss mån kan generaliseras och även i stor utsträckning överensstämmer med studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet.

1.1 SCB:s undersökning om distansutbildning i Sverige

Målet med SCB:s kartläggning om distansutbildning i Sverige var:

... ”att beskriva studenters attityder till distansutbildning på högskolan. Målet var att kartlägga avsikterna med distansutbildningen, skälen till att studera på distans samt den upplevda kvaliteten av distansutbildningen” (SCB 2012a s 21).

Undersökningens population utgjordes av alla som var registrerade i universitets- och högskoleregistret under höstterminen 2010.¹ I urvalet ingick totalt 16 988 personer som under höstterminen 2010 var registrerade på någon eller flera distanskurser i högskolan. Undersökningen pågick mellan december 2011 och februari 2012 och gjordes via post- och webb-enkät. Definitioner och förklaringar redovisas i Bilaga 1. Den utvalda kursen som frågorna avsåg att gälla var förtryckt på enkäten (för SCB:s enkät, se Bilaga 2). Svarsfrekvensen var 49 procent. För att kunna jämföra svarsmönster mellan distans- och campusstudenter tillfrågades 4 123 personer som under höstterminen 2010 var registrerade på någon eller flera campusförlagda kurser i högskolan. Svarsfrekvensen för denna grupp var 47 procent. Den relativt låga svarsfrekvensen kan bero på att många som inte fullföljt den kurs frågorna är avsedda för har avstått från att besvara frågorna. Enligt SCB:s bortfallsanalys noteras att även om inte kursen fullföljdes, kunde svaren vara värdefulla för resultattolkningen. Svaren bygger således till största delen på dem som fullföljt sina studier. Bland de urvalspersoner

---

¹ Rampopulation utgjordes av alla kursregistreringar i universitets- och högskoleregistret under höstterminen 2010. De kursregistreringar som tillhörde en person som registrerat sig endast på en eller flera distanskurser eller både på distanskurser och campusförlagda kurser utgjorde rampopulationen i huvudundersökningen. De kursregistreringar som tillhörde en person som registrerat sig endast på en eller flera campusförlagda kurser utgjorde rampopulationen i kontrollundersökningen. Urvalen drogs som tvåstegsurval där personer drogs i första steget och i andra steget drogs en kursregistrering tillhörande dragna personer i första steget. Anledningen till att använda kursregistreringar som urvalsobjekt var att samla in statistik för en specifik kurs eftersom de som läst flera kurser under terminen skulle kunna få svårt att svara på frågor gällande flera kurser då upplevelser och attityder kan skilja sig mellan kurserna som samma person läst.

som klarat av distanskursens samtliga poäng har sex av tio bevarat frågorna enligt register-uppgift.

I det nationella resultatet görs en del jämförelser med campusstudenters attityder och studie-situation. Resultatet från undersökningen har uppräknats till populationsnivån, i syfte att öka generaliserbarheten.

I den nationella studien framkommer att distansstudenter oftast är ensamstående kvinnor. Studierna är vanligen en bisyssla och förvärvsarbete eller andra studier förekommer parallellt. Försörjning under studieperioden sker oftast via förvärvsarbete. Genomsnittsstudenten tillhör inte ungdomsgenerationen av studenter. Flertalet har tidigare erfarenhet av att studera på högskola, antingen på campus eller tidigare distansutbildning och är alltså inte första-gångsstudenter. Merparten av dem som ingått i studien anger att motivet till att studera på distans är utifrån bildningsperspektiv, komplement till andra studier/examen eller som en del i det livslånga lärandet. De flesta anger att de bor på orter utanför lärosätet (SCB 2012a).

Hälften av distansstudenterna i högskoleutbildning höstterminen 2010 läste helt nätbaserade kurser, det vill säga att kurserna inte innehöll några obligatoriska fysiska träffar. Bland fristående kurser var två tredjedelar helt nätbaserade och bland kurser som ingick i program var en tredjedel helt nätbaserade.

En distanskurs kan vara helt nätbaserad eller innehålla obligatoriska träffar. Ju fler träffar distanskurserna innehöll, desto större andel av studenterna var nöjda med den färdighets-träning de fick avseende skriftliga och muntliga presentationer, samarbeta med andra, självständigt lösa problem och utveckla förmåga till kritiskt tänkande. De distansstudenter som uppgav att de läste kurser med många obligatoriska träffar var mer nöjda med sin utbildning jämfört med campusstudenter.² Det nationella resultatet visar att av dem som slutför sina kurser är distansstudenter i något högre grad än campusstudenter nöjda med kursen. Detta gäller för nio av tio distansstudenter och åtta av tio campusstudenter. Samtidigt slutför endast drygt hälften av distansstudenterna den kurs som de påbörjat. Vanligast skäl för att hoppa av studierna var arbete eller fokus på annan kurs. (Hilliges, Söderholm & Sandström 2012, SCB 2012b).

De vanligaste ämnesområdena för helt nätbaserade kurser var konstnärligt område, teknik samt humaniora och teologi. Ämnesområden som i störst utsträckning krävde obligatorisk närvaro vid minst ett tillfälle var vård och omsorg samt medicin och odontologi. Eftersom kvinnor var överrepresenterade i kurser inom vård och omsorg samt medicin och odontologi, är det en större andel kvinnor som läste kurser med obligatoriska träffar.

Campusstudenter läste i större utsträckning programutbildningar än distansstudenter. Bland campusstudenterna var därför den vanligaste anledningen till att de sökte kursen att den ingick som en del i programmet de läste. Två tredjedelar av distansstudenterna som endast läste fristående kurs, valde denna på grund av det egna intresset för ämnet/kursinnehållet. För studenter som läste fristående kurs på campus var andelen lika stor (SCB 2012a).

I den nationella undersökningen av distansstudenter konstaterades sammanfattningsvis att:

- Intresset för ämnet är den främsta anledningen till val av kurs
- De flesta är nöjda med distansutbildning

---

² http://www.scb.se/Pages/PressRelease_340148.aspx

- Distanstudier vanligen är en bisyssla
- Det är vanligast att studera på helt nätbaserade kurser
- Arbete vid sidan av studier är det vanligaste skälet till att studera på distans
- Programstudenter är flitigast lärcentrumsbesökare
- Det inte är lika vanligt att distanskurser slutförs som för campuskurser

1.2 Enkätens utformning och relevans

Enkätundersökningens frågor formulerades i samråd med statistiker (SCB 2012a s 21). De 25 frågeområdena, avsåg attityder till distansutbildning och syftade till att besvara hur nöjda respektive missnöjda som studenterna var med olika aspekter av sin utbildning. Enkäten rörde inledningsvis om man varit registrerad på den kurs som var förtryckt i enkäten, om kursen var slutförd och eventuella orsaker om så inte var fallet. Dessutom efterfrågades om varför man sökt kursen, varför man valt att studera på distans och hur mycket tid som man lagt ned på sina studier. Därefter följde frågor om hur nöjd man var med kursen i en rad olika avseenden, eventuella fysiska träffar, lärplattform, tekniska stöd och lärcentrum. Frågor om samarbete, kommunikation, lärares tillgänglighet och färdighetsträning följde därpå. Slutligen efterfrågades hur man skulle välja om valet skedde idag samt sysselsättningsgrad och försörjning under hösten 2010. Det fanns också möjlighet att skriva fria kommentarer.

Svarsalternativen var mestadels mycket nöjd, ganska nöjd, ganska missnöjd, mycket missnöjd och vet ej/ej aktuellt. För flera frågor kunde flera alternativ anges och för några fanns öppna svarsalternativ.

Materialet från SCB är presenterat både i andel och i absoluta tal och kan utläsas såväl i tabellformat som i diagram. SCB:s material för Lunds universitet finns tillgängligt utifrån det totala antalet svarande, kön, fakultet, respondentens poängproduktion, typ av kurs, kursens nivå, nybörjare på högskola/ej nybörjare på högskola. Ålder och kön samkördes med andra register.

1.3 Undersökningens population vid Lunds universitet

En förteckning över fristående distanskursregistreringar inom fakulteterna EHL, HT, J, LTH, N och S vid Lunds universitet skapades och denna innehöll 3 669 kursregistreringar. Det kan noteras att ingen av studenterna kom från M, K eller från de särskilda områdena. Dessutom bör noteras att ingen av de här personerna ingick i det ordinarie riksurvalet. Urvalsgruppen för Lunds universitet bestod av 800 personer. Totalt besvarade 375 personer enkäten, dvs. knappt hälften av urvalet. Två tredjedelar av dem som tagit sina poäng svarade på enkäten, medan det bara var en tredjedel av dem som inte tagit sina kurspoäng som svarade. Bortfallet består dels av objektsbortfall, vilket innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, och dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i blanketten inte är besvarade. Objektsbortfallet var större i den grupp som inte slutfört kursen eller påbörjat den. Resultatet från undersökningen har uppräknats till populationsnivån i syfte att öka generaliserbarheten (SCB 2012c).

Flertalet av de som besvarade enkäten läste helt nätbaserade kurser. Såväl utbildning/kurser på avancerad som grundnivå var representerade. Det bör poängteras att en stor andel av de studerande initialt aldrig hade för avsikt att slutföra kursen.

Könsfördelningen var relativt jämn, dock var det någon övervikt för män. Fördelning mellan nybörjarstudenter och de som tidigare läst på högskola/universitet var också relativt jämn. Bland nybörjarstudenterna var dock en något högre andel kvinnor.

1.4 Disposition

I del I har SCB:s undersökning om distansutbildning i Sverige redovisats. Enkätens utformning och relevans, undersökningens population vid Lunds universitet har också redovisats samt föreliggande rapports disposition.

I del 2 presenteras inledningsvis summariskt utvecklingen av distansutbildning i Sverige, samt i ett globalt perspektiv. Därefter ges en presentation av kvalitet i och utvärdering av distansutbildning idag. En översikt över tidigare kartläggningar om distansutbildning och e-lärande vid Lunds universitet följer därpå.

Del 3 är resultatredovisningen. Redovisningen bygger på diagram. Här presenteras resultaten avseende studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet, oftast redovisat utifrån fakultet samt i förhållande till riket. Därpå följer några fria kommentarer från respondenterna, vilka tematiserats i två huvudområden, nämligen distansutbildningens möjligheter för den enskilde, samt pedagogiska och tekniska ställningstaganden. Övriga fria kommentarer avslutar resultatredovisningen.

Avslutningsvis i del 4 följer summerande reflektioner samt kommentarer om distansutbildning från Lunds universitets Studentkårer (LUS).

2. BAKGRUND

2.1 Utvecklingen av distansutbildning i ett globalt perspektiv

Sverige har sedan länge erbjudit och varit ledande med distansutbildning, vilken också har förändrats över tid. Hermods brevkola var bland föregångarna. Under senare år har distansutbildning dock blivit mer och mer nätbaserad, så även inom högre utbildning. Internationellt etablerades under början av 2000 - talet flera öppna universitet. Nya myndigheter och organisationer, etablerades också för att stödja kvalitativa satsningar och kvantitativ utveckling av distansutbildning.³ Dessutom stöddes utvecklingen även av flera befintliga viktiga myndigheter och organisationer. I ett globalt perspektiv är det främst de strategiska satsningarna av distansutbildning på de öppna universiteten⁴ som fått störst betydelse för breddad rekrytering och livslångt lärande. Ett av de största och mest kända är Open University i Storbritannien med drygt 180 000 studenter. De största utvecklingspotentialerna finns idag i Afrika och Asien. I Tanzania förutses t.ex. en tredubbling av distansstudenterna fram till år 2025 och i Indien vill myndigheterna öka andelen distansstudenter från 14 miljoner till 40 miljoner år 2020 (Högskoleverket 2011).

Initialt handlade de politiska strategiska satsningarna, såväl internationellt som nationellt, framförallt om breddad rekrytering och regional utveckling. Sedan dess har en syftesförskjutning skett för att numera handla mer om ekonomiska perspektiv och distansutbildning som exportvara. Globala hållbarhetsperspektiv är även drivande krafter (Högskoleverket 2011). Det framstår således som att politiska mål och implikationer för distansutbildning har förändrats över tid.

Sedan 2002 har antalet helårsstudenter på distansutbildning i Sverige mer än fördubblats.⁵ Nästan en tredjedel av landets studenter läser idag på distans (UKÄ 2013). Sverige satsade tidigt på att utveckla distansutbildning kvalitativt och kvantitativt. Förutom breddad rekrytering uttrycktes de politiska målen i termer av utbildning för alla, demokrati, delaktighet, inkludering, ökad sysselsättning, anställningsbarhet, regional utveckling och ökad tillgänglighet avseende utbildning.⁶

Redan 1998 bildades Distansutbildningsmyndigheten för att främja utvecklingen av distansutbildning i Sverige. När denna lades ned överfördes de uppdrag som rörde högre utbildning till Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, vilken etablerades 2002. De följande tre åren

³ JISC (Joint Information System Committee, Storbritannien) www.jisc.ac.uk och SURF – foundation (Holland) www.surf.nl är två av de största och starkaste i Europa. De driver stora projekt, forskning och strategiska satsningar inom området och fonderar även medel för lärosätena i sina respektive länder. I Sverige valde man att lägga ner och drastiskt minska det nationella stödet, medan som sagt Holland, Storbritannien och även grannlandet Norge fortsätter att finansiera nationella organisationer och myndigheter.

⁴ Några andra exempel på öppna universitet är Anadolou University i Turkiet med ca 900 000 studenter, Indira Gandhi National Open University i Indien med ca 3,5 miljoner studenter, Terbuka University i Indonesien med ca 650 000 studenter.

⁵ Det är vanligare framförallt bland äldre studenter att läsa enbart på distans. 45 procent av alla studenter över 34 år läste på distans 2010/2011. Fler kvinnor än män läser på distans. 64 procent av distansstudenterna var kvinnor. Nära 80 procent av dem som studerar på distans läser fristående kurser. Distansutbildning finns på ett 30-tal universitet och högskolor. (Studera.Nu 2013) <http://www.studera.nu/studerapadistans/distans/faktaomdistansstudier.5.27d86368130216405a680007585.html>

⁶ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/70/94/a6c42632.pdf>
<http://www.regeringen.se/sb/d/10005/a/117094>

satsade Utbildningsdepartementet ungefär 500 miljoner kronor på direkt stöd till lärosätena för att utveckla nya kurser och program. Den politiska ambitionen var att strategiskt öka tillgängligheten för högre utbildning för personer som inte bodde på universitetsorter (Högskoleverket 2011). Uppdraget för Myndigheten för Sveriges nätuniversitet var att driva gemensamma projekt för lärosätena, ansvara för nationell och internationell omvärldsbevakning samt att tillhandahålla och samordna portalen Sveriges Nätuniversitetet. Nätuniversitetet samordnade i en gemensam portal kurser vid svenska universitet och högskolor som gavs över Internet. Myndigheten bedrev alltså ingen egen utbildning. När Myndigheten för Sveriges nätuniversitet lades ner 2005 inrättades, 2006, Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning (NSHU). I dess uppdrag ingick flexibel utbildning, breddad rekrytering och utveckling av IT-stödd distansutbildning. Portalen Nätuniversitetet avvecklades och NSHU lades ned 2008. Genom Autonomiutredningen Självständiga lärosäten (SOU 2008) decentraliserades ansvaret för distansutbildning till lärosätena. Idag finns således inga nationella myndigheter eller gemensamma mål för distansutbildning.

Högskoleverket hade regeringens uppdrag under 2010 att kartlägga distansutbildningens förutsättningar och möjligheter (Högskoleverket 2011). I redovisningen ingick en analys av studenterna på distansutbildningar, lärosätenas utbud och strategier för distansutbildning.⁷ Några avslutande reflektioner var:

- Distansutbildning syftar idag mer på livslångt lärande än på breddad rekrytering
- Genomströmningen är låg beroende på att inaktiva studenter inte avregistreras
- Det finns ingen enhetlig definition av distansutbildning (påverkar registrering och dokumentation)
- Det finns ett omfattande behov av pedagogisk utveckling
- Distansutbildning har potential att expandera utomlands

Tidigare undersökningar om nätbaserade distanskurser har oftast fokuserat på vem som är distansstudent snarare än på studenters attityder till sin utbildning. Dessa studier visar att distansstudenter är äldre än campus studenter. Studenterna är oftast heltidsarbetande/-studerande och tidsbrist anges vara huvudorsaken till att många inte fullföljer sina studier. Ett annat perspektiv är, som Baxter (2012) från Open University i Storbritannien presenterar i en

---

⁷ Distansutbildning utnyttjar mer och mer det globala klassrummets möjligheter och internets öppna fria potentialer. Campus kurser är också mer och mer av karaktären *blended learning*, *mobile learning* eller *hybrid learning* dvs. utnyttjande av nätets potentialer även i det traditionella klassrummet. Som ett led i denna utveckling har öppna lärresurser (Open Educational Resources, OER)⁷ börjat nyttjas.⁷ OER och en mer öppen utbildningspraxis och kultur omnämns som en av de största omdaningar för utbildning och ger strategiska möjligheter för att utveckla kvalitet, men också för att stimulera transformering av utbildning samt för policydialoger och kunskapsdelning (Huyen 2005 2007). Under 2010 slog flera stora internationella universitet sig samman i Open Educational Resource University (OERu),⁷ ett virtuellt samarbete som tillhandahåller fri och gratis utbildning för alla. Idag är 18 lärosäten anslutna till OERu,⁷ dock inga Nordiska. Sommaren 2012 antogs Parisdeklarationen OER 2012⁷ där medlemsländerna uppmanades att inom de närmaste 3-5 förverkliga dessa mål och visioner. OER och Parisdeklarationen är relativt okända i Sverige, och inga strategiska satsningar görs från myndighetsnivå. Den bristande nationella samordningen var en bidragande orsak till att nationella OER samarbetsprojekt med ett antal lärosäten i Sverige lanserades under 2010/2011 *OER - en resurs för lärande* samt under 2012/2013 *OER - öppna möjligheter för lärande*, www.oersverige.se. Det senare syftar till att även nå beslutsfattare och ansvariga på ledningsnivå inom utbildningssektorn. Ett nordiskt samarbete lanserades 2012, *The Nordic Advisory Group* för OER. Syftet är att stärka och möta den internationellt starka öppna utbildningsrörelsen med *rethinking education*⁷. Under 2012 växte sig diskussionen stark om *disruptive education* och *Tsunamin* inom utbildning med MOOC (Massive Open Online Courses) som kom att dominera. Flera fria utbildningsaktörer etablerade sig som attraktiva alternativ för studenter idag. Europeiska Kommissionen svarade med initiativet *Opening up Education*.

studie, att undersöka vad det är som avgör om man fullföljer sina distansstudier eller om man väljer att avbryta studierna. Baxter framhäver att motivation, förväntningar, stöd och återkoppling är helt avgörande för om distansstudenten fullföljer studierna eller inte. I en studie från Mittuniversitetet undersöktes om det finns eller krävs speciella åtgärder för att hjälpa lärarna i kurser för att öka genomströmningen på IT-distansbaserade fristående kurser. Studien fokuserade på lärarnas subjektiva bedömningar, utifrån deras kunskaper om kursen och hur det aktuella kurstillfället hanterades (Nordström 2012). Resultaten visar att genomströmningen dvs. avslutad utbildning för distansstudenter skiljer sig åt i förhållande till campusstudenter. Vad som anges påverka genomströmningen generellt för nätburen distansutbildning är företrädesvis:

- Examinations- och kommunikationsform
- Om kursen gått tidigare, dvs. om kursen bygger på gjorda erfarenheter
- Antal lärare som undervisar i kursen, och om det förekommer lärarlagsarbete
- Om studiehandledning finns dess innehåll och omfattning
- Om det finns inspelade videosessioner att komma tillbaka till, för repetition
- Att studenterna känner sig sedda och graden av närvarokänsla

I en studie om genomströmning av distansutbildning genomförd vid Linneuniversitetet framgår att skillnaderna mellan utbildningar/fakulteter är större än skillnader mellan distributionsformer, dvs. om kursen ges på campus eller på distans. I denna studie uttrycks framgångsområden för att öka genomströmningen på distanskurser, i form av satsningar på planering, didaktik och kommunikation med studenter (Creelman & Reneland-Forsman, 2012 opublicerat material).

2.2 Kvalitet och utvärdering i distansutbildning

Kvalitet i distansutbildning är antingen en fråga starkt satt under lupp, eller så betraktas det som en icke fråga inom lärosätena (Högskoleverket 2011, Ossiannilsson 2012). Högskoleverket (2008) genomförde en studie om kvalitet och e-lärande där några av de internationella kvalitetssystem som då var i bruk granskades. Modellen som utvecklades utifrån studien, E-learning Quality (ELQ), bygger på tio kvalitetsaspekter⁸ som är av betydelse för nätburen distansutbildning.⁹ Framförallt poängteras att kvalitet måste bedömas utifrån ett helhetsperspektiv. Studiens resultat uppmärksammades av The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA).¹⁰ Ossiannilsson (2012) har i sin forskning studerat samtliga idag befintliga internationella kvalitetssystem för e-lärande, och hon betonar också vikten av ett holistiskt konceptuellt förhållningssätt för kvalitetsbedömning och kvalitetsutveckling, samt vikten av att de kvalitativa karakteristiska förutsättningar och krav som är gällande för distansutbildning/nätbaserat lärande möjliggörs. I en tid då det allt oftare talas om lärande i allmänhet och e-lärande inte längre alltid särskiljs riskerar distansutbildnings-specifika kriterier dessvärre att negligeras. Kvalitetsdimensioner som framhävs för distansstudier/och eller nätbaserat lärande kan sammanfattas i termer av *ledning och visioner, kursdesign, kursplaner* och *kursgenomförande* (inkluderande interaktion, kommunikation, utnytt-

⁸ Material/innehåll, Struktur/virtuell miljö, Kommunikation, samarbete och interaktivitet, Bedömningar av studenters prestationer, Flexibilitet och anpassning, Support (till studenter och lärare), Anställdas kompetens och erfarenhet, Ledarskap och visioner, Resursallokering samt Process och helhetssyn.

⁹ e-lärande och nätbaserat lärande är koncept som också ofta används som synonymer.

¹⁰ Med anledning av uppmärksammandet av ELQ modellen arrangerade ENQA därför en stor internationell konferens i Sigtuna 2009 med alla Europeiska myndigheter för kvalitetssäkring (motsvarande Högskoleverket). Det var en stark enighet att e-lärande bör/ska ingå i ordinarie kvalitetsarbete/utveckling/säkring på alla nivåer inom högre utbildning (Soinila 2010).

jande av nätets fulla potentialer och examination) samt *student* och *lärarstöd* (Ossiannilsson 2012, Ubachs 2009). Ett annat sätt att uttrycka kvalitetsdimensioner är utifrån etiska, pedagogiska, tekniska samt lednings och -strategiområden. Vidare framhävs att individualisering, tillgänglighet, interaktivitet, flexibilitet och motivation är helt avgörande kvalitativa framgångsfaktorer för studenters möjligheter att genomföra sina distansstudier (Ossiannilsson och Landgren 2011, Ossiannilsson 2012, Ubachs 2009). Flera studier om nätbaserat lärande och distansutbildning visar att dess såväl kvantitativa som kvalitativa dimensioner ges större utrymme och viktas i högre utsträckning om organisationen har tydliga visioner och strategier för distansutbildning. En av Ossiannilssons (2012) slutsatser är också att implementeringsfasen av e-lärande projekt, ackreditering och certifieringar inte sällan förbises och att kvalitetsutveckling därför oftast upphör efter projektavslut.

Politiker idag, anser att svenska högskolor måste bli effektivare och för ofta fram distansutbildning som ineffektiv, eftersom många studenter inte avslutar sin utbildning och att deras kurspoäng inte alltid registreras. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO)¹¹ föreslår en rad åtgärder för att generellt öka effektiviteten i högskolan (Sonnerby 2012). Bakgrunden är att effektivitet i utbildning vanligtvis mäts genom studenternas prestationsgrad, dvs. man jämför hur många poäng helårsstudenterna har varit inskrivna på för ett visst år, med hur många poäng de faktiskt tar. I detta avseende är skillnaden stor mellan olika slags utbildningar. Trots att politiker under många år lagt förslag på hur prestationsgraden kan ökas, så har den istället minskat under senare år. I snitt tar en student, omräknat till motsvarande heltidsekvivalent, i Sverige idag ungefär 80 procent av de poäng som studenten var inskriven för, vilket är en liten minskning mot för fem år sen (83 procent). Att andelen sjunkit anges vara att andelen distansstudenter har ökat, och därmed är poängproduktionen lägre, då många distansstudenter inte avslutar sina studier, enligt artikel i SDS där SCB:s rapport (2012) diskuterades (Leijnse 2012a b). ESO beskriver även detta faktum (Sonnerby (2012). Dåvarande Högskoleverket fick därför i uppdrag från ESO att föreslå hur prestationsgraden kan öka. En av huvudfrågorna var: *Distansstudier -Effektiv och lönsamt för vem?* De menar att det bör diskuteras om effektivitet ska räknas och mätas i förhållande till den enskilde studenten, för lärosätet eller för samhället.

2.3 Tidigare kartläggningar om distansutbildning och e-lärande vid Lunds universitet

I Lunds universitets policy för kvalitetsarbetet i utbildningen 2009-2012 angavs att kvalitetsarbetet bl.a. ska vara inriktat på pedagogisk utveckling, främjande av lärandemiljöer både på campus och på nätet, främjande av att studenter ges realistiska möjligheter att fullfölja sina studier samt präglas av kontinuitet och systematik (LU 2008b s 6).

Lunds universitet erbjöd nätbaserad distansutbildning redan i mitten av 1990-talet och var därmed bland de första i landet. Visioner och strategier var tydliga och extra resurser tillhandahölls. Lunds universitet var också bland de lärosäten i Sverige som erbjöd flest distansutbildningskurser/program under Nätuniversitetets tid 2002-2005.

Från slutet av 1990 talet och fram till 2007 ansvarade Sekretariatet för Fort-vidareutbildning och distansutbildning vid Lunds universitet för utvecklingsinsatser, implementering samt fonderade utvecklingsmedel för distansutbildning. Detta skedde i nära samverkan direkt med rektor och fakulteterna. Utveckling och samverkan skedde initialt bl.a. med CITU,¹²

¹¹ http://www.eso.expertgrupp.se/Uploads/Documents/8-oktober-2012/ESO2012_7_webb.pdf

¹² Center för IT i utbildningen

sedermera UCLU¹³ och Centre for Educational Development (CED)¹⁴ vid Lunds universitet. LUVIT,¹⁵ den lärplattform som fortfarande är den mest använda vid Lunds universitet, utvecklades initialt också vid Sekretariatet för Fort-vidareutbildning och distansutbildning. Under de år Nätuniversitetet fanns, etablerades Lunds Nätuniversitet och Lund NetUniversity, vilket var en såväl svensk som internationell portal för distansutbildning och resurser för utveckling och implementering av nätbaserat lärande vid Lunds universitet. Lunds universitet var under ovan nämnda period medlem och aktiv i samtliga internationella och nationella organisationer och samverkansorgan för distansutbildning och e-lärande. Sedan 2007, när Sekretariatet för Fort-vidareutbildning och distansutbildning upphörde, saknas en sammanhållen vision och strategi för arbetet med distansutbildning. Centrala medel avsätts inte heller för utveckling av distansutbildning.

I handlingsplanen för kvalitetsarbete vid Lunds universitet specificerades också att internationell benchmarking skulle genomföras avseende e-lärande inom ramen för EADTU och ESMU med E-xcellenceprojekten 2008 och 2009, och med CED som ansvarig avdelning tillsammans med områdena. Det var även specificerat i handlingsplanen att krav på utbildning för lärare som arbetar med e-lärande skulle förtydligas under 2009 med områdena som ansvariga (Lunds universitet 2009-2010). Vid uppföljningen av handlingsplanen redovisades resultaten från benchmarking projekten samt rapporterna (Ossiannilsson 2009, Ossiannilsson 2010, Williams & Brown 2009, Williams & Rotheram 2010). Handlingsplanen från benchmarkingprojekten har dock inte implementerats, inte heller har särskilda resurser eller insatser allokerats, såsom var föreslagit i den utarbetade handlingsplanen. Ingen specifik rapportering eller dokumentation förelåg från områdena/fakulteterna utifrån deras, enligt handlingsplanen, angivna ansvarsområden.

Vid Lunds universitet har genom åren ett antal kartläggningar, rapporter och benchmarkingprojekt om distansutbildning genomförts. Det finns alltså därmed en relativt väl dokumenterad bild över situationen inom detta område vid Lunds universitet. I så gott som samtliga av dessa kartläggningar har rekommendationer utfärdats och det har framhållits att e-lärande och distansutbildning vid Lunds universitet behöver förstärkas och att internationella kvalitetskrav måste tillgodoses. Några exempel på projekt och rapporter som varit aktuella på Lunds universitet är:

- Kvalitet i nätbaserat lärande (Wigforss & Myringer 2000)
- Benchmarking e-lärande genom ESMU (Lunds universitet E3 2003)
- Hållbar utbildning - En utredning avseende nätbaserad utbildning (Nilsson 2006)
- Nätbaserad utbildning och internationalisering. (Nilsson & Ossiannilsson 2008)
- Tre internationella Benchmarking projekt (Ossiannilsson 2008-2011)¹⁶
- Högskoleverkets kartläggning av distansutbildning i Sverige (Högskoleverket 2010)

¹³ Utvecklingscenter för lärande och utbildning.

¹⁴ www.ced.lu.se

¹⁵ <http://luvit.ced.lu.se>

¹⁶ *EADTU E-xcellence+ (2008-2009)* (Ossiannilsson, 2009, Williams & Brown 2009) Vid den benchmarking av e-lärande vid högre utbildning som genomfördes 2008-2009 vid Lunds Universitet blev Master's programmet i Geographical Information Systems (GIS) dvs. LUMA-GIS¹⁶ och Masters Programmet i Environmental Management and Policy EMP¹⁶ vid IIIIE de första i Europa som fick kvalitetsutmärkelsen *E-xcellence Associates label* av EADTU som grundar sig i ovan nämnda kvalitetsområden (Ossiannilsson 2009, Williams & Brown 2009).

ESMU som byggde på E-xcellence+ (2009-2010) (Ossiannilsson 2010, Williams & Rotheram 2010) *The First Dual-Mode Distance Benchmarking Club (2010-211)* vilket också var en konkordans studie (Bacsich 2012, Ossiannilsson, Bacsich, Hellström & Hedrén 2012, Ossiannilsson & Landgren 2010) .

- EQ11, avsåg inte e-lärande explicit. Granskarna betonade dock att e-lärande och digitaliseringens potentialer i högre utsträckning borde framhävas i utbildningen (Lindgren 2011, Sachs 2011)

För en mer utförlig förteckning se fotnot nedan.¹⁷

Sedan 2002 har antagningsstatistik för distanskurser (Internetbaserad distans, 2:a urvalet) vid Lunds universitet följts i särskild ordning. Materialet visar att i genomsnitt söker ca 12-13000 studenter varje termin distansutbildning vid Lunds universitet och drygt 4 500 studenter börjar sina distansstudier. Höstterminen 2010, dvs. den termin som speglas i SCB:s undersökning, sökte drygt 12 000 personer och drygt 4 400 studenter antogs. De kurser som är mest attraktiva kan sägas vara relativt konstant under de senaste sju åren. Höstterminen 2010 kan antagningsstatistiken sammanfattas enligt Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Sammanfattning av antagningsstatistik distanskurser Lunds universitet, ht 2010, Internetbaserad distans, 2:a urvalet (Ossiannilsson, 2010 sammanställning av material från Antagningsavdelningen, Lunds universitet)

	Antal behöriga	Antal antagna	Antal reserver
Totalt (med reservation för ev. felsummering, från antagningen)	12 240	4 397	1 681
De fem mest sökta kurserna			
24211 Psykologi: Översiktskurs	916	200	209
25781 Sociolog: Kriminologi	739	60	242
24301 Psykologi: Rekrytering och urval av personal	712	142	270
23021 Internetbaserad juridisk introduktionskurs	608	260	67
23061 Juridik: Nätburen kurs i arbetsrätt	606	270	79

¹⁷ KK stiftelsen (2000--2004) (Ossiannilsson 2004, opublicerat material)

CoLabs (Ossiannilsson 2003-2004, opublicerat material)

EGIS (Sponberg & Ossiannilsson 2004)

eGIS+ (Sponberg & Ossiannilsson 2006, Pilesjö, Mårtensson, Onstein & Johansen 2006)

U21 Global (ca 2002-2005)

Högskoleverkets E-learning quality model, ELQ (Högskoleverket, 2008)

EQ 11 projektet Webberat lärande och digitala resurser. En mötesplats för dialog, erfarenhetsutbyte och förädling av goda idéer kring studenters lärandemiljöer (Ljungqvist *et al.* 2012)

Deltagande i föreliggande studie från SCB (SCB 2012a)

Utbildningsnämnden vid Lunds universitet tog i december 2012 beslut om att utreda såväl sitt eget arbete inom e-lärande som förutsättningarna för en *open access* satsning. (Lunds universitet Rektorsbrev 2012)

3. Resultat

3.1 Studenters attityder till distansutbildning vid Lunds universitet och i relation till den nationella studien

I det följande redovisas resultaten för distansstudenterna vid Lunds universitet. Enkätens frågor har tematiseras utifrån elva områden enligt Figur 1. Resultatet för varje tema redovisas för distansstudentgruppen vid Lunds universitet. I de fall det varit möjligt redovisas även resultaten fakultetsvis. Resultaten presenteras i de fall det låtit sig göras även i förhållande till vad som gäller för distansstudenter i riket. Resultatredovisningen bygger framförallt på diagram. För en del frågor kunde respondenterna lämna öppna kommentarer. Dessa exemplifieras i resultatredovisningen med citat. Inom vissa områden är det många som svarat ”vet ej eller att det ej är aktuellt” vilket i dessa fall uppmärksammas i resultatredovisningen. Slutligen följer några citat som speglar de fria kommentarerna, vilka huvudsakligen kunde beskrivas i två grupper, nämligen distansutbildningens möjligheter för den enskilde samt pedagogiska och tekniska kommentarer.

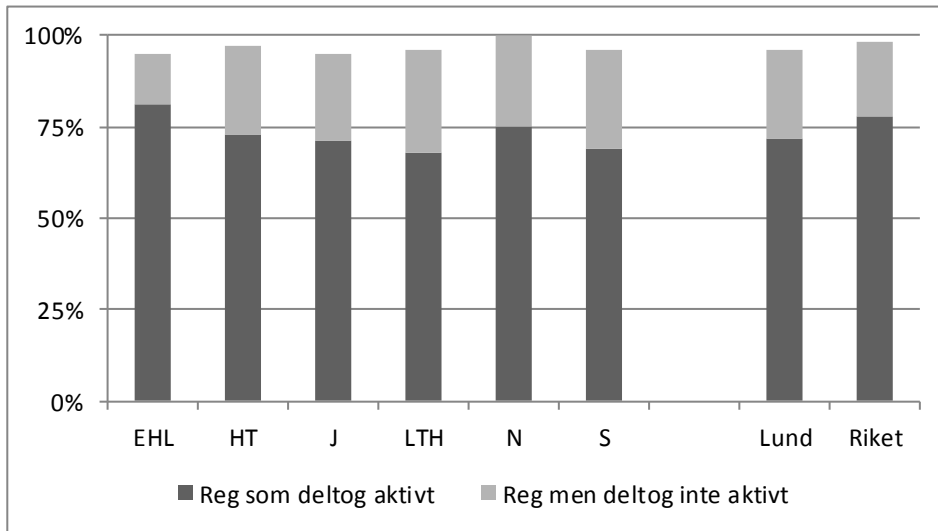
Fig 1. Enkätens tematiserade frågeområden

Registrerade på kursen samt aktivitetsgrad

Omkring sju av tio av de som var registrerade på en distanskurs vid Lunds universitet deltog aktivt på kursen. Samma sak gäller för något fler av distansstudenterna i riket, åtta av tio. Andelen registrerade och aktiva på kursen var också ganska jämnt fördelat mellan Lundastudenterna från olika fakulteter. EHL utmärkte sig dock genom att något fler var aktiva, åtta av tio registrerade var också aktiva på aktuell kurs (diagram 1).

Diagram 1. Andel registrerade distansstudenter som deltog aktivt respektive inte var aktiva på kursen. Avser Lunds universitet, fakultetsvis och totalt, samt för riket

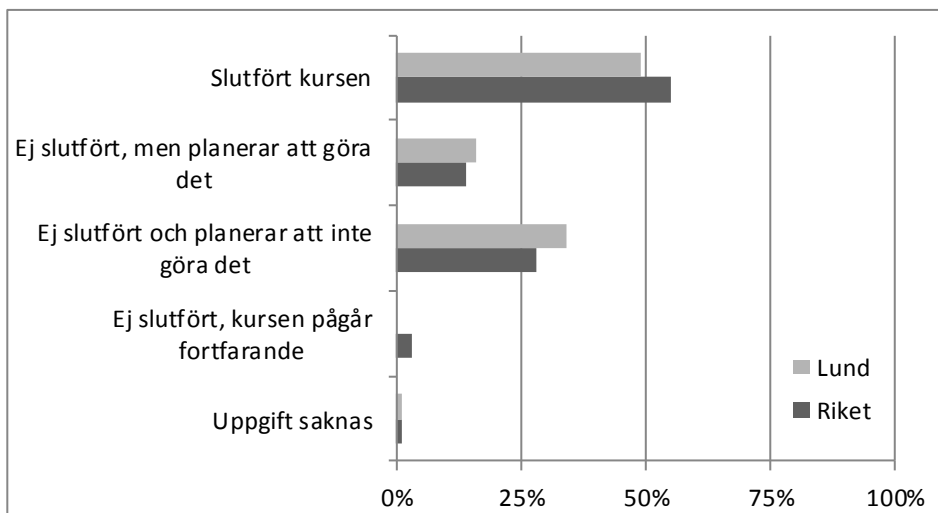

Slutförande av kurs

Knappt hälften av distansstudenterna vid Lunds universitet uppgav att de avslutat aktuell kurs. En relativt stor grupp distansstudenter, drygt en tredjedel, uppgav att de varken hade slutfört kursen eller hade för avsikt att slutföra densamma. För distansstudenterna i riket var det något fler (55 procent) än vid Lunds universitet (49 procent) som slutförde sina studier (diagram 2).

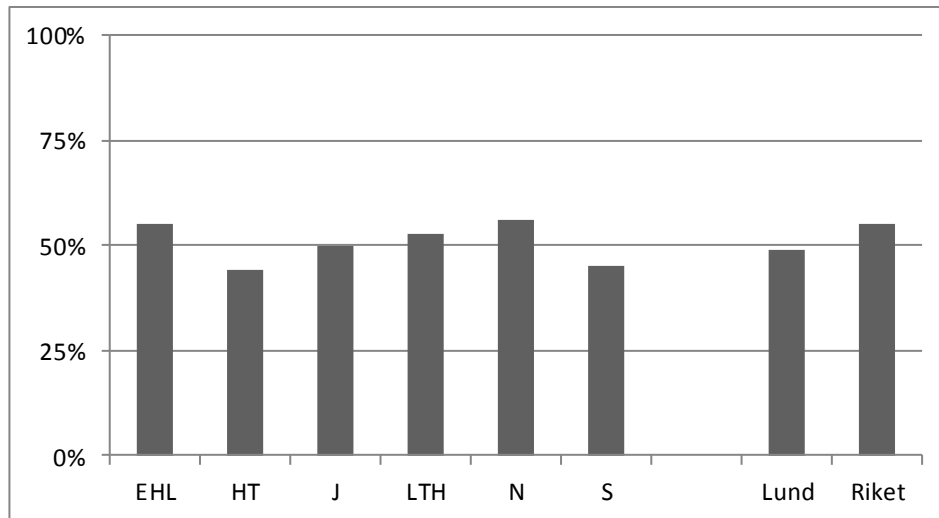
I sammanhanget bör också noteras att distansstudenter slutför kursen i betydligt lägre grad än campusstudenter. Medan omkring hälften av distansstudenterna slutför sina kurser gäller samma sak för åtta av tio campusstudenter. Samtidigt finns ganska stora skillnader inom gruppen av distansstudenter. Medan sju av tio heltidsstuderande distansstudenter slutför sina kurser är det framförallt de som studerar på halvfart som inte färdigställer sina distansstudier.

Diagram 2. Andel distansstudenter som slutfört kursen. Redovisat efter Lunds universitet och riket

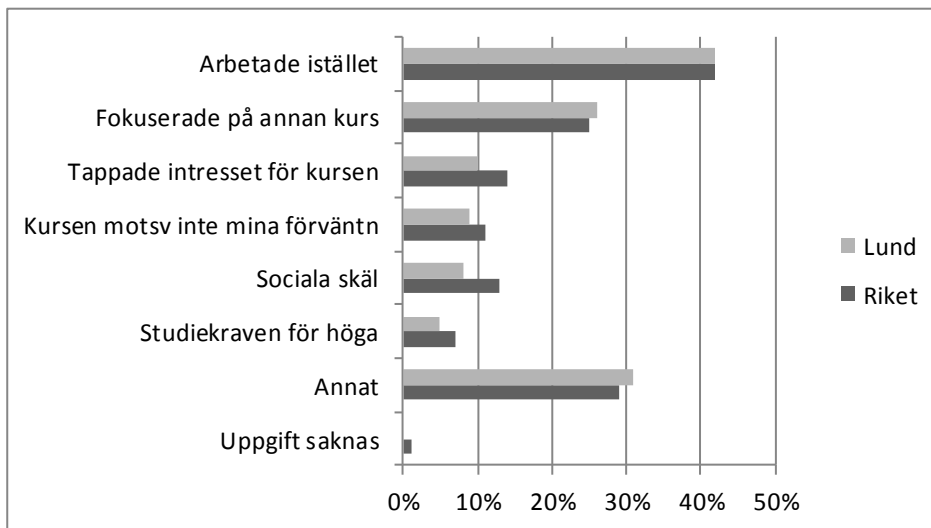
Utifrån fakultet slutför omkring hälften av distansstudenterna vid EHL, J, LTH och N sina studier. Vid HT och S är andelen något lägre (diagram 3).

Diagram 3. Andel distansstudenter vid Lunds universitet som slutfört kursen, fakultetsvis och totalt i jämförelse med riket

De vanligast angivna orsakerna till att distansstudenter vid Lunds universitet inte slutförde kursen var arbete (42 procent), fokusering på annan kurs (26 procent), avsaknad av intresse (10 procent), kursen motsvarade inte förväntningarna (9 procent), sociala skäl (8 procent) och för höga studiekraV (5 procent). Ca en tredjedel både vid Lunds universitet (31 procent) och i riket (29 procent) angav annan orsak. I kategorin ”annat” uppgavs tidsbrist, sjukdom, avsaknad av motivation, tillfällig avsaknad av Internet, svårt att komma igång med kursen, dåligt kursupplägg, eller krav på kursregistrering för att vara berättigad till studiemedel (diagram 4).

Mönstret för distansstudenter i riket var ungefär detsamma som för studenterna vid Lunds universitet. Mönstret var också snarlikt för campusstudenterna. Arbete parallellt med studierna var dock något vanligare för distansstudenterna, 37 procent jämfört med 29 procent för campusstudenter. Fokus på annan kurs var vanligare bland yngre studenter än äldre. Äldre studenter uppgav sociala skäl som huvudsaklig anledning.

Diagram 4. Orsaker till att distanskursen ej slutförts. Redovisat efter Lund och riket

Det fanns möjlighet att skriva öppna kommentarer på frågan om varför kursen inte slutförts. Kommentarer från studenterna vid Lunds universitet kunde hänföras till de tematiserade områdena i diagram 4. Sammanfattningsvis berörde kommentarerna tid, intresse, individuella, sociala, pedagogiska, tekniska, digitala och administrativa aspekter. Citaten nedan speglar hur detta kom till uttryck:

Livssituationen; Inte plats tidsmässigt i mitt liv, arbete, forskning, föräldraåtagande, havandeskapsledighet, sjukdom, personliga problem

Dålig info från skolan då jag var helt ny som högskolestudent, strul med undervisningen, märkvärdig och ogenomsådlig betygssättning svårt att greppa strukturen, tentan gavs på annan ort (30 mil bort) ej möjligt att genomföra

Distansutbildningsformen var inte något för mig

För många grupparbeten via chatt. Mycket tidsödande och ineffektivt

Tappade farten kände inte riktigt att jag hade rätt stöd från handledaren att komma igen

Ca en tredjedel av distansstudenterna uttryckte behov av mer tid, bättre förmåga att hålla fokus, ökad motivation, utveckling av pedagogiska ansatser samt ökad grad av flexibilitet för att slutföra kursen. Två tredjedelar angav däremot inga särskilda behov. Citaten nedan utgör exempel på angivna behov:

Att allt kunde ges vid ett tillfälle och lämnas in närsomhelst. Detta istället för att hela tiden behöva logga in och invänta saker - det ger ingen självständighet vilket ju är det de flesta som pluggar på distans söker

Mer flexibilitet i tidpunkten för inlämningsuppgifter. Mer flexibilitet för när webbföreläsningar kunde genomföras - större möjligheter att få information verbalt; dvs. inte digitalt

Mindre "stela" "föreläsningar". Det blev för enformigt att lyssna då det var väldigt monotont som inlärningsmoment

Möjligheten att jobba mer självständigt/enskilt

Mer hjälp av kursledaren, Mera hjälp till att komma igång. Bättre eller tydligare respons från min handledare

Möjlighet att tenta på distans

Orsaker till att söka distansutbildning

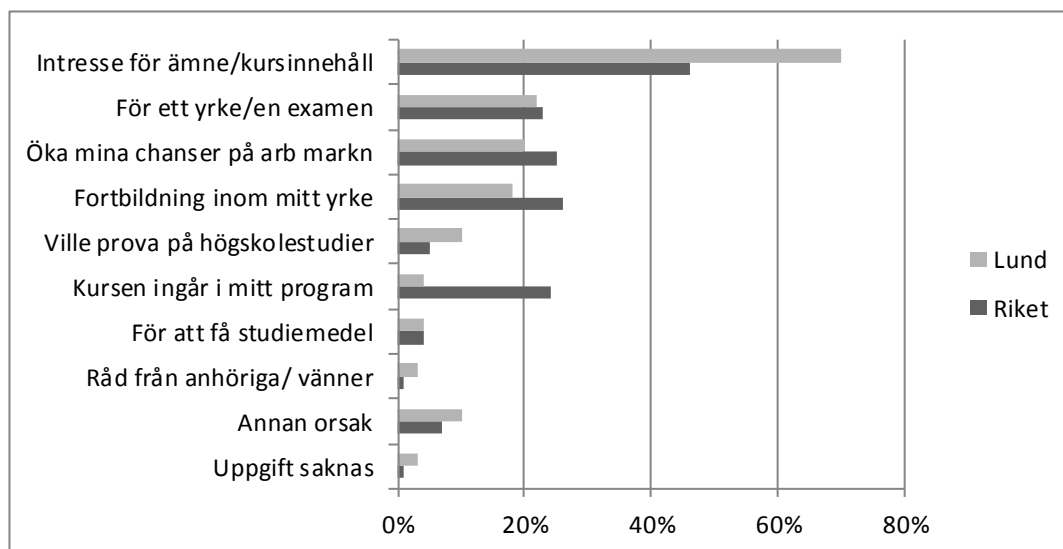
Det finns flera skäl till att studera på distans. Orsakerna till att ha sökt distanskurs vid Lunds universitet kan beskrivas i fyra huvudområden:

- Eget intresse för ämnet/kursinnehållet (70 procent)
- Att utbilda sig till ett yrke/examen (22 procent)
- Att öka chanserna att få arbete/annat arbete (20 procent)
- Fortbildning inom sitt nuvarande arbete (18 procent)

Några påtagliga skillnader kunde ses i jämförelse mellan distansstudenter vid Lunds universitet och distansstudenter i riket angående skäl som angavs till att studera på distans. Omkring sju av tio distansstudenter vid Lunds universitet angav intresse för ämnet som främsta orsak, medan motsvarande andel för riket var under hälften. En annan skillnad var huruvida kursen ingick i ett program. Av distansstudenterna vid Lunds universitet uppgav endast fyra procent att de sökt sig till kursen för att den ingår i ett program, medan samma sak gäller för en fjärdedel av distansstudenterna i riket. Andelen som angav att de ville prova högskolestudier var något högre vid Lunds universitet (10 procent) än i riket (5 procent).

Svarsalternativen att få ett yrke/examen, öka chanserna på arbetsmarknaden och fortbildning angavs i något lägre utsträckning av studenter vid Lunds universitet än i riket (diagram 6). I kommentarerna anges också skäl som; livssituation, intresse, arbetade samtidigt, CSN, kursen fanns bara på distans, blev ej antagen på Campus.

Diagram 6. Studenternas skäl till att söka distanskursen. Redovisat efter Lunds universitet och riket

Drygt hälften av såväl distansstudenter som campusstudenter i riket som endast läste fristående kurser angav att det var det egna intresset för ämnet/kursinnehållet som var avgörande för valet. Äldre distansstudenter anger i högre utsträckning än yngre i riket att skälet till val av distansstudier var att man arbetade samtidigt. Bland yngre distansstudenter var det vanligaste skälet att kursen/utbildningen bara fanns på distans.

I de öppna kommentarerna från distansstudenterna vid Lunds universitet som tog upp avsikten med distansstudier framhölls: intresse, motiv, kompetenshöjning, komplement till annat

arbete/eller studier, läsa in poäng för att ta examen och även pragmatiska orsaker angavs, såsom att ha tillgång Student ID, bostad, barnomsorg m.m. och citeras nedan:

Jag ville bo utomlands, men påbörjade universitetsstudier

Jag var föräldraledig och kunde inte studera på campus med nyfött barn

Jag ville arbeta samtidigt som sagt, blev av med arbetet och fick ett nytt under terminen. Kursen söktes både pga. av att jag ville ha en reservplan och ha möjlighet att plugga och jobba samtidigt

Försökte läsa in så många kurser som möjligt på en termin dvs. 45hp. Smidigt

Det var ett felval. Tanken var Campusstudier

Läste bara halvtid, för långt och dyrt att pendla 5 mil enkel väg

Tyckte att det kunde vara en kul kurs att ta

Chansen att komma in på juristprogrammet om man hamnade bland de bästa på tentan

Kursen passade väl in som ämne i min huvudutbildning, dvs. extrakurs utom institutionen

För att kunna bo kvar i studentlägenhet medan jag letade annat boende

Student ID, tillgång till nationslivet i Lund

Läste kursen för att få behålla min plats i bostadskön hos AFB

Få ha första barnet längre tid på förskolan då jag anser att 15 timmar är för lite. Om man studerar deltid fick man 25 timmar förskola till första barnet

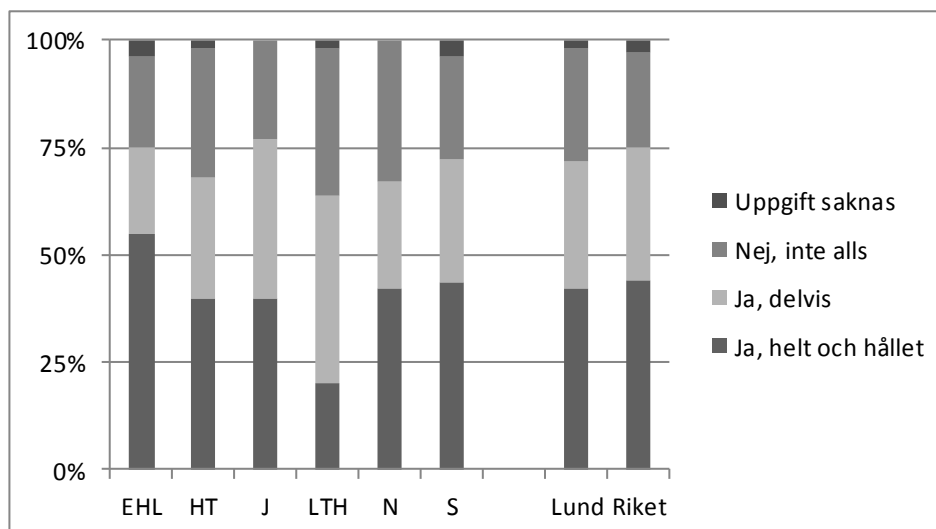
För att fortsätta vara student då jag arbetade - bra rabatter på försäkring telefoni mm

Måluppfyllelse

Drygt fyra av tio studenter såväl vid Lunds universitet som i riket angav att de helt och hållet uppnått sina mål med studierna. Ca en tredjedel angav att de delvis uppnått sina mål. Nästan en tredjedel av studenterna vid Lunds universitet uppgav att de inte alls uppnått sina mål, medan motsvarande andel för riket är två av tio.

Studenter vid EHL angav i högre grad än andra att de hade uppnått målet med sina distansstudier, medan måluppfyllelsen var lägst för studenter vid LTH. Vid övriga fakulteter angav fyra av tio distansstudenter att de uppnått sina mål (diagram 5).

Diagram 5. Andel distansstudenter som anger att de uppnått målen som de hade när de sökte kursen. Redovisat efter fakultet, Lunds universitet totalt samt riket

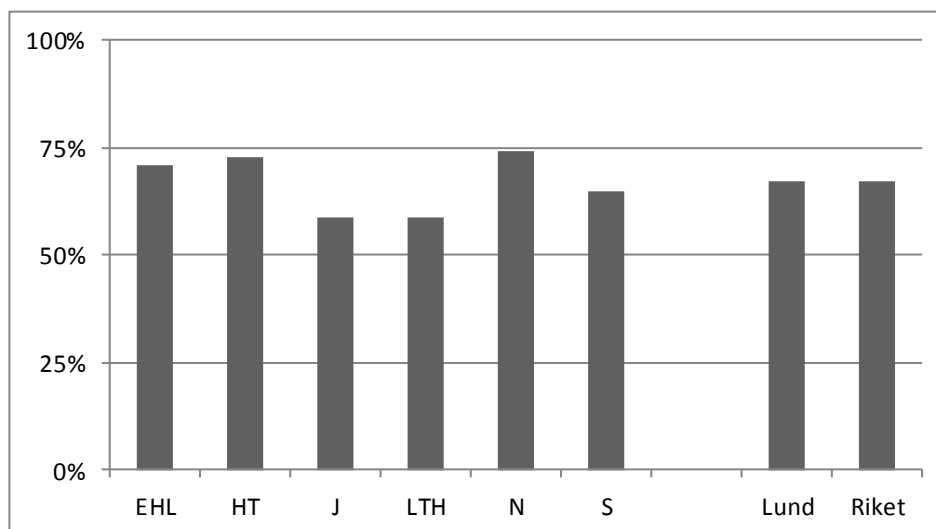
Aspekter av nöjdhet

De flesta är nöjda med distansutbildning

Nästan sju av tio av distansstudenterna vid Lunds universitet var nöjda med utbildningen i sin helhet. Överlag var studenterna vid N (74 procent), HT (73 procent) och EHL (71 procent) något mer nöjda än vid de övriga fakulteterna vid Lunds universitet. Inom J och LTH, var andelen nöjda studenter lägst (59 procent) (diagram 7).

Precis som för studenterna vid Lunds universitet var sju av tio av samtliga distansstudenter i riket nöjda med kursen i sin helhet. Detta kan jämföras med campusstudenterna där åtta av tio var nöjda med kursen som helhet. I övrigt kan noteras att nio av tio distansstudenter som slutförde sina studier var nöjda kursen som helhet. Motsvarande andel bland campusstudenterna var drygt åtta av tio.

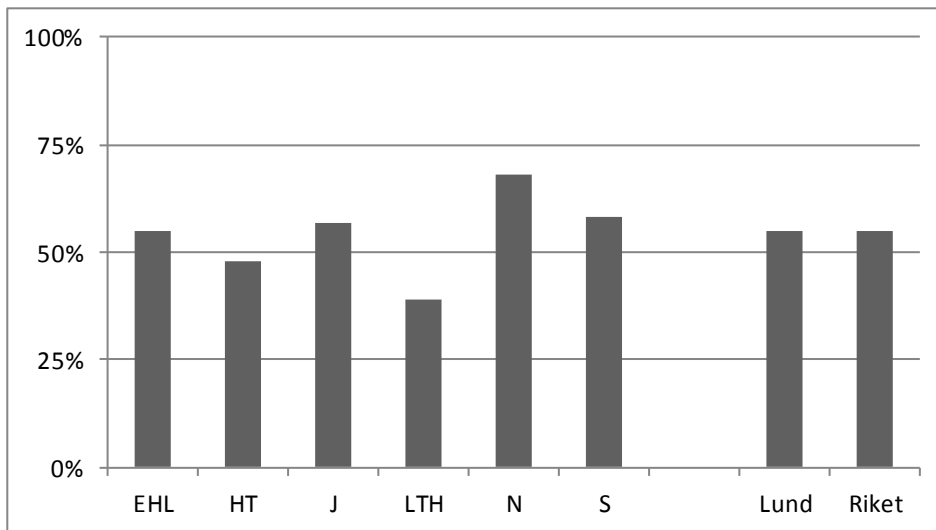
Diagram 7. Andel distansstudenter som är nöjda med kursen som helhet. Redovisat efter fakultet, Lunds universitet totalt samt riket

Om valet av kurs skulle ske idag

Drygt hälften av studenterna vid Lunds universitet anger att de skulle välja samma kurs igen och det gäller även för riket. Sett till fakultet gäller detta i högre grad för distansstudenterna inom N. Däremot är andelen lägre vid LTH där endast en dryg tredjedel skulle välja samma kurs (diagram 8).

Diagram 8. Andel distansstudenter som skulle läst samma kurs på distans om valet gjordes idag. Redovisat efter fakultet, Lunds universitet totalt samt riket

Tio aspekter av nöjdhet

En fråga behandlade hur nöjda studenterna var med distansutbildningen/kursen utifrån tio olika aspekter. Dessa aspekter handlade om kursens innehåll, kursens svårighetsgrad, kursens utformning/upplägg, möjlighet att påverka kursens utformning/upplägg, form av examination (salstentamen, hemtentamen, grupparbeten, laborationer), kurslitteraturens innehåll, den studietid som krävdes, stöd från lärare, stödresurser för studierna (kurssida på web, lärplattform, bibliotek, etc.) samt studiesocialt stöd (studievägledning, studenthälsovård, studentkårsverksamhet). Svartalternativen var mycket nöjd, ganska nöjd, ganska missnöjd, mycket missnöjd, vet ej och uppgift saknas. I redovisningen har svartalternativen ganska och mycket nöjd slagits samman till kategorin "nöjd" och svartalternativen ganska missnöjd och mycket missnöjd har slagits samman till kategorin "missnöjd" (diagram 9).

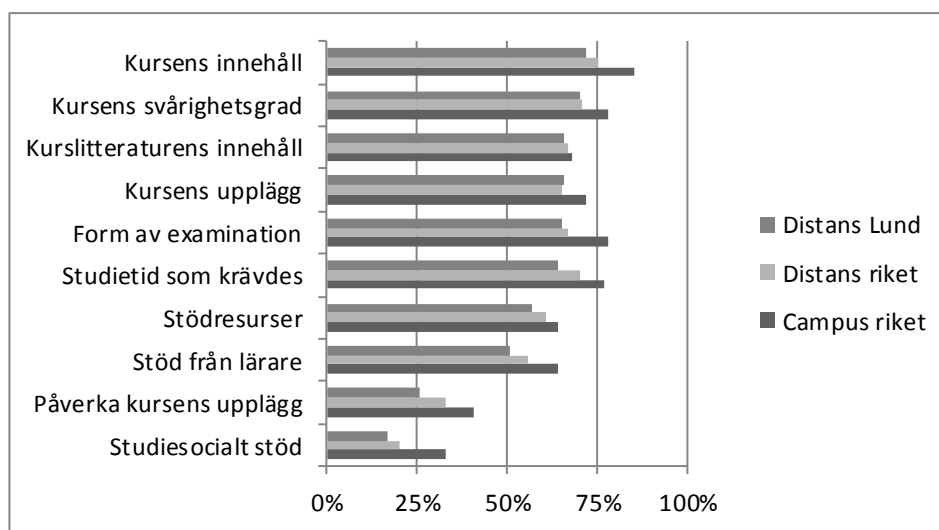
Som framgår i diagram 9 var en stor majoritet av distansstudenterna vid Lunds universitet nöjda med de aspekter av utbildningen det frågats om. Flertalet är också nöjda med kursen i sin helhet. De områden som avviker från detta mönster är möjligheter att påverka, där hälften anger att man inte vet, samt studiesocialt stöd där sju av tio distansstudenterna är missnöjda. Enbart hälften av distansstudenterna vid Lunds universitet var nöjda med lärarstödet de fick på kursen.

Mönstret är likartat i riket. Samtliga distansstudenter var överlag nöjda med den kurs som avsågs. Nästan åtta av tio var nöjda med kursens innehåll medan bara en av tio var missnöjd. Bland campusstudenterna var nästan nio av tio nöjda med kursens innehåll, och även här var

endast en av tio missnöjd. Därtill pekar SCB:s undersökning på att distansstudenterna i riket är något mer nöjda än studenterna vid Lunds universitet (diagram 9)

Av distansstudenterna som slutförde kursen var drygt nio av tio nöjda med kursens innehåll. Bland motsvarande campusstudenter var nio av tio nöjda med kursens innehåll. Alltså var det ingen skillnad här mellan grupperna. Drygt hälften av samtliga distansstudenter i riket var nöjda med stödet från lärare på kursen. Motsvarande andel bland campusstudenterna var drygt sex av tio nöjda med stödet från lärare på kursen. Bland de distansstudenter som slutförde kursen var drygt sju av tio nöjda med stödet.

Diagram 9. Andel studenter som är nöjda med följande aspekter av sin utbildning. Redovisat efter distansstudenter vid Lunds universitet, distansstudenter i riket samt campusstudenter i riket

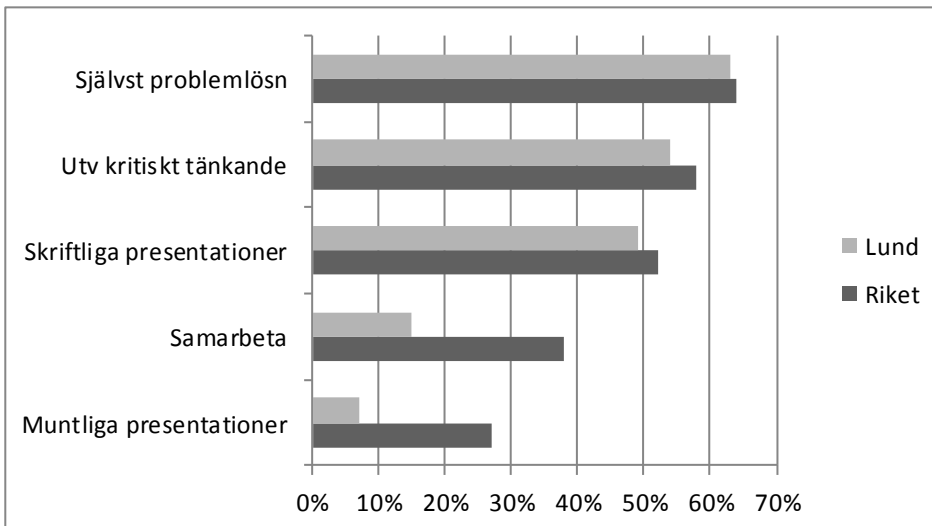
Kritiskt tänkande och färdighetsträning m.m.

Diagram 10 visar hur studenterna bedömer den färdighetsträning de fick i kursen i fråga om problemlösning, kritiskt tänkande, skriftliga presentationer, samarbete med andra och muntliga presentationer. Drygt sex av tio studenter både vid Lunds universitet och i riket anger att de är mest nöjda med färdighetsträning i problemlösning (63 procent respektive 64 procent) och kritiskt tänkande där drygt hälften anger att de är nöjda (Lunds universitet 54 procent respektive riket 58 procent). Knappt hälften av distansstudenterna bedömde att de var nöjda med färdighetsträningen i skriftliga presentationer (Lunds universitet 49 procent, respektive riket 52 procent).

De största skillnaderna mellan Lunds universitet och riket var studenternas uppfattning om hur nöjda de var med färdighetsträningen i fråga om samarbete med andra samt muntliga presentationer. Knappt en av tio av Lunds universitets distansstudenter uppgav att de var nöjda med träningen i att göra muntliga presentationer, medan samma sak gällde för fler än var fjärde av distansstudenterna i riket. Knappt två av tio (15 procent) av studenterna vid Lunds universitet angav att de var nöjda när det gällde att träna samarbete med andra, medan nästan fyra av tio (38 procent) av distansstudenterna i riket uppgav att de var nöjda. En stor grupp av distansstudenterna vid Lunds universitet, nästan åtta av tio, avstår att bedöma hur nöjda de är för en del färdighetsområden, speciellt gällande muntlig färdighetsträning och

samarbete. Överlag är distansstudenterna vid Lunds universitet mindre nöjda med den färdighetsträning de fick än studenterna i riket.

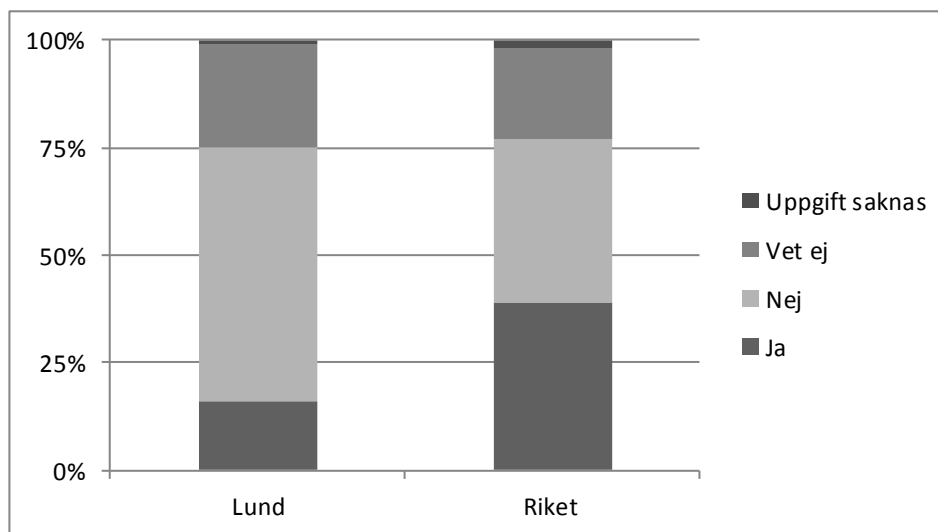
Diagram 10. Andel distansstudenter som är nöjda med den färdighetsträning de fick i kursen med avseende på följande aspekter av sin utbildning. Redovisat efter Lund och riket

Knappt två av tio (16 procent) av distansstudenterna vid Lund universitet angav att det krävdes obligatoriskt samarbete i kursen, medan nästan fyra av tio (39 procent) av rikets distansstudenter angav att det fanns obligatoriskt samarbete mellan studenterna inom ramen för kursen. Att många Lundastudenter avstått från att uppge hur nöjda de är med färdighetsträningen i att samarbete hänger samman med att obligatoriskt samarbete tycks vara ovanligare i på distanskurserna i Lund än i riket i övrigt. Sett till Lunds universitets olika fakulteter pekas i högre grad krav på samarbete inom S (27 procent), HT (26 procent) och LTH (17 procent).¹⁸ Distansstudenterna vid Lunds universitet arbetade således mer självständigt än distansstudenter i riket. Uppemot var fjärde visste inte om det ställdes krav på samarbete eller inte. För studenter vid Lunds universitet var andelen något högre (24 procent) än för riket (21 procent) (diagram 11).

¹⁸). För de övriga fakulteterna var värdena för osäkra för att redovisa

Diagram 11. Andel distansstudenter som uppgav att det fanns obligatoriskt samarbete mellan studenterna inom ramen för kursen. Redovisat efter Lund och riket

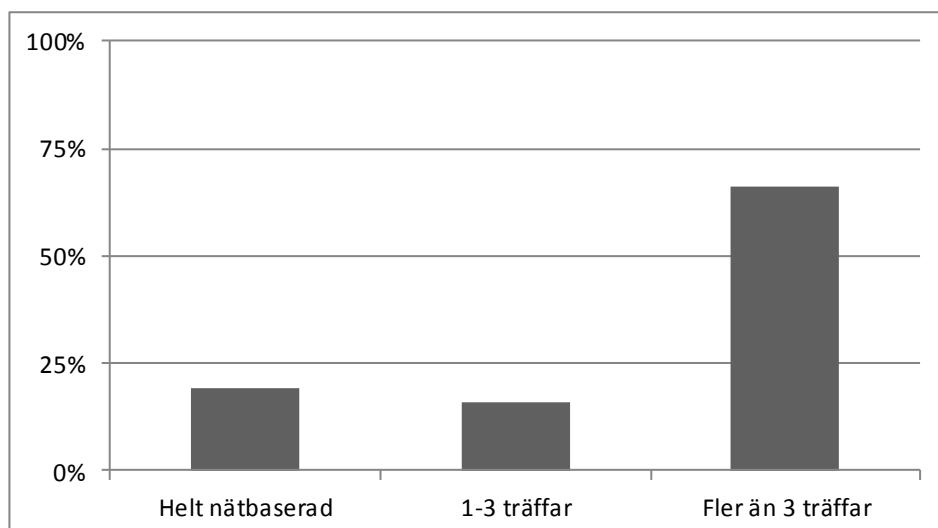

Obligatoriska fysiska träffar

Omkring sex av tio studenter vid Lunds universitet angav att de kurser de läste var helt nätbaserade. Knappt en tredjedel av studenterna angav att det var 1-3 träffar under kursens gång. Det kan nämnas att 15 procent angav att de inte visste om det var några träffar eller inte, vilket är intressant att notera.

Bland de som gick helt nätbaserade kurser vid Lunds universitet angav ca två av tio att det ändå fanns obligatoriska träffar. För kurser som hade fler än 1-3 träffar uppgav drygt två tredjedelar att det fanns krav på obligatoriskt samarbete. För kurser med 1-3 träffar var det däremot knappt två av tio som angav att det fanns obligatoriskt samarbete. Det kan tolkas som att ju fler sammankomster det finns ju mer obligatoriskt samarbete (diagram 12).

Diagram 12. Andel distansstudenter vid Lunds universitet som uppgav att det fanns obligatoriskt samarbete mellan studenterna inom ramen för kursen. Redovisat i relation till kursstyp

Hälften av distansstudenterna i riket uppgav att det inte var några obligatoriska träffar i kursen. Bland de som studerande på fristående kurser angav ca sex av tio studenter att kursen var helt nätbaserad och bland studenterna på kurser som ingick i program angav knappt en tredjedel att kurserna var helt nätbaserade. De vanligaste ämnesområdena för helt nätbaserade kurser i riket var konstnärligt område, teknik samt humaniora och teologi. Ämnesområdet som i störst utsträckning krävde obligatorisk närvaro vid minst ett tillfälle var vård och omsorg, medicin och odontologi.

Användning av lärplattformar

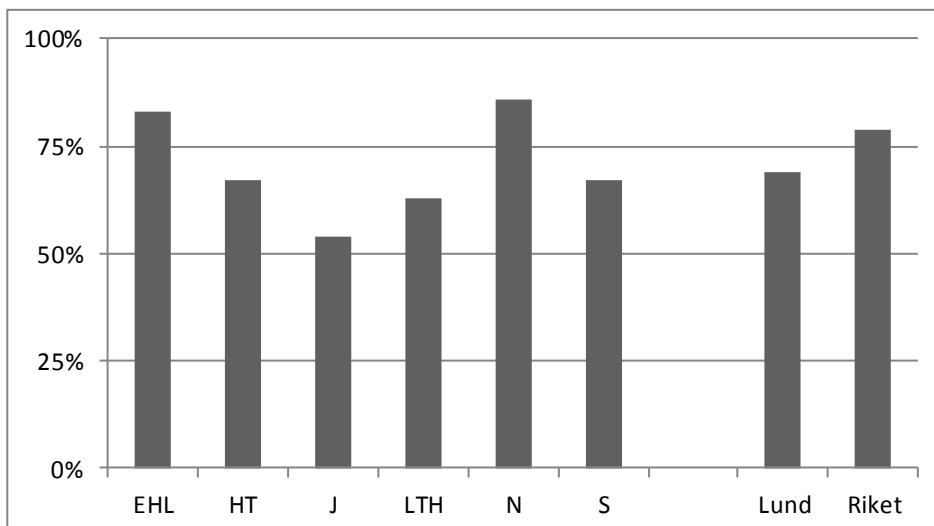
Det är vanligt att det vid distansutbildning finns en lärplattform som tekniskt stöd. En lärplattform är en webbaserad kursmiljö avsedd för kommunikation mellan studenter och lärare samt för distribution av kursmaterial (Bilaga 1). Det kan också finnas andra tekniska stöd, exempelvis en kurssida på webben där scheman, kurslitteraturlistor eller administrativa uppgifter läggs ut.

Vid Lunds universitet tycks kursens lärplattform fylla funktionen som informationsportal. Sju av tio studenter angav att lärplattform användes i kursen. Av dessa svarade de flesta (95 procent) att de var nöjda med att ta emot information via lärplattformen. Drygt åtta av tio angav att de var nöjda med att ta emot kursmaterial via lärplattformen och hälften var nöjda med att använda videokonferens. Ca en tredjedel angav dock att lärplattform överhuvudtaget inte var aktuellt.

På EHL och N använde drygt åtta av tio studenter lärplattformar (83 procent respektive 86 procent), medan användningen var lägre vid de övriga fakulteterna; HT (67 procent), LTH (63 procent), S (67 procent) och lägst på J där drygt hälften (54 procent) av studenterna angav att lärplattform användes (diagram 13).

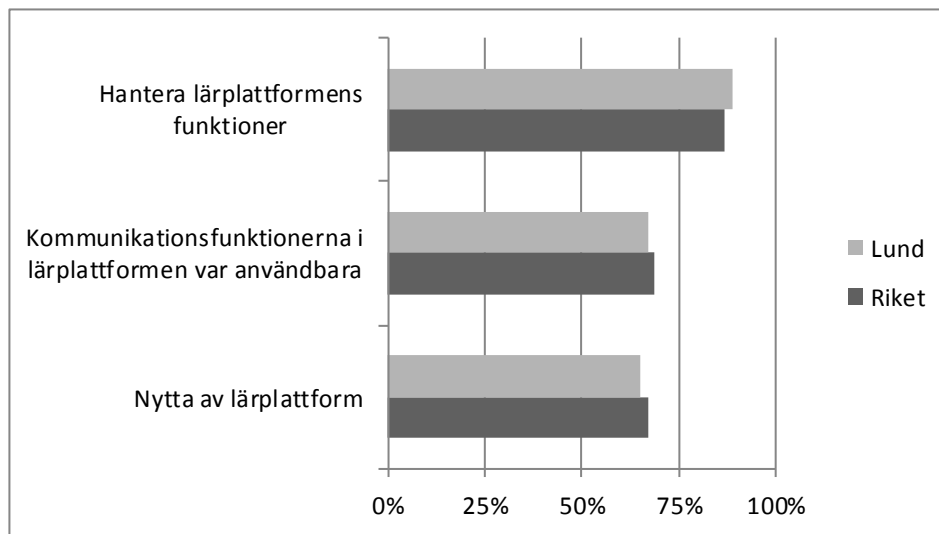
Fyra av fem distansstudenter i riket uppgav att det fanns en lärplattform eller annat tekniskt stöd tillgängligt i kursen. Ingen skillnad förelåg om kurserna var helt nätbaserade eller om det var kurs med obligatoriska träffar.

Diagram 13. Andel distansstudenter som anger att det fanns en lärplattform eller annat tekniskt stöd för kommunikation på kursen. Redovisat efter fakultet, Lunds universitet totalt samt riket

Knappt nio av tio distansstudenter såväl vid Lunds universitet (89 procent) som i riket (87 procent) uppgav att de i hög grad kunde hantera lärplattformens funktioner. Sju av tio såväl vid Lunds universitet som i riket angav att kommunikationsfunktionerna, exempelvis forum, e-post och videokonferenser i stor utsträckning var användbara. Likaså angav nästan sju av tio både vid Lunds universitet och i riket att de hade nytta av lärplattformen (diagram 14). Härutöver kan noteras att följande uppgift tillhör samma fråga men ingår inte i diagrammet: Studenter vid Lunds universitet uppgav att studierna i ganska eller stor utsträckning krävde tekniska färdigheter och datorvana. I riket uppgavs samma sak av sex av tio.

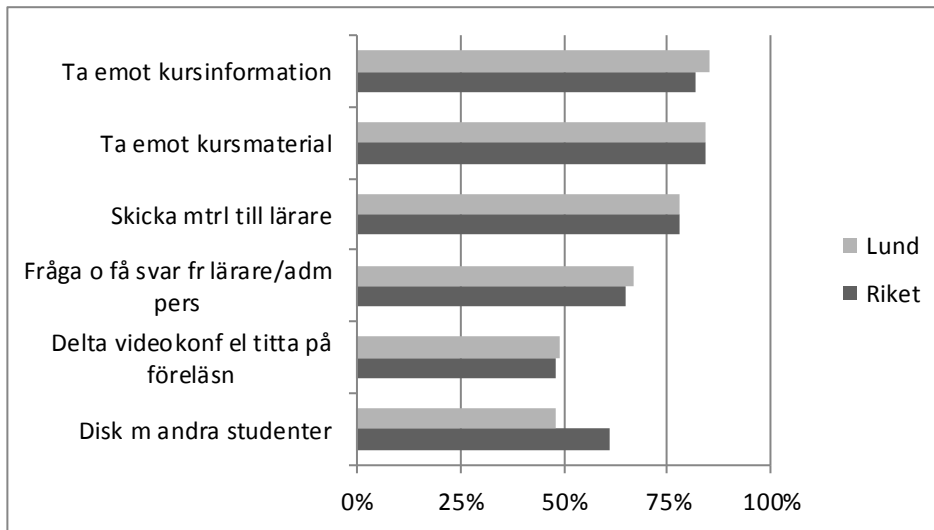
Diagram 14. Andel distansstudenter som i hög grad uppgav att de kunde hantera lärplattformens funktioner, att kommunikationsfunktionerna var användbara och att de hade nytta av lärplattformen

Studenterna vid Lunds universitet och i riket var i princip lika nöjda med lärplattformen. Åtta av tio var nöjda med att ta emot kursinformation via lärplattformen. Andelen nöjda var densamma för att ta emot kursmaterial och att skicka info till lärare. Nästan sju av tio anger att de är nöjda med att fråga och få svar av lärare/administrativ personal. Hälften av studenterna var nöjda med att delta i videokonferenser. Den aspekt av lärplattformen där åsikterna gick mest isär handlade om att diskutera med andra studenter. Andelen studenter vid Lunds universitet som var nöjda i detta avseende var 48 procent, respektive 61 procent för studenter i riket (diagram 15).

Diagram 15. Andel distansstudenter som är nöjda med lärplattformen med avseende på följande aspekter. Redovisat efter Lund och riket

Programstudenterna flitigaste lärcentrumbesökarna

Ett lärcentrum eller lärcentra är en lokal i hemkommunen eller i en grannkommun avsedd för bland annat distansstudenter. Frågor som rörde lärcentrum var om det fanns stöd avseende datorer, internet, tekniskt stöd/support, pedagogiskt stöd, studievägledning och biblioteksresurser. I landet finns totalt 130 lärcentra.¹⁹ Åtta lärcentra finns i Skåne²⁰ och framförallt i Nordöstra Skåne.²¹

Studenter vid Lunds universitet använder lärcentra i ringa omfattning. I undersökningen angav ingen att de varit på ett lärcentrum under kursens gång. Drygt en av tio av distansstudenterna i riket hade besökt ett lärcentrum under tiden för kursen. Bland distansstudenter i riket som läste program har däremot nästan en tredjedel besökt ett lärcentrum under tiden för kursen. Kvinnor utnyttjade lärcentrum i högre utsträckning än män. I de län där det var vanligast att besöka lärcentrum besökte ungefär var fjärde distansstudent ett sådant. I Stockholm, Skåne och Kronoberg var det minst vanligt att besöka lärcentrum. Bland distansstudenter som besökt ett lärcentrum uppgav nästan en tredjedel att de besökt lärcentrat varje vecka. De som gick högskoleutbildning för första gången uppgav att de besökt lärcentrum oftare än de som tidigare varit i högskoleutbildning. Av de som besökt ett lärcentrum var de flesta nöjda med tillgång till datorer, tillgång till Internet och den fysiska studiemiljön. Bara en tredjedel var nöjda med det pedagogiska stödet, men lika många svarade att de inte visste eller att de inte behövde pedagogiskt stöd.

Samarbete mellan studenter

Vid distansutbildning sker samarbete mellan studenterna primärt via discussionsforum på webben. Nästan sju av tio studenter vid Lunds universitet uppger att de i ganska stor eller mycket stor utsträckning samarbetat på detta sätt. Motsvarande andel för riket är sex av tio.

¹⁹ <http://www.larcentra.se/index.php?id=104>

²⁰ <http://www.larcentra.se/index.php?id=106&step=1&lanName=Sk%C3%A5ne%201%C3%A4n>

²¹ Osby, Göinge, Hörby, Eslöv, Österlen, Bromölla, Hässleholm och Kristianstad

Knappt tre av tio av distansstudenterna vid Lunds universitet anger att samarbete sker via e-post. Andelen är högre i riket där mer än hälften anger e-post som samarbetsforum. Samarbetet via fysiska träffar är starkt begränsat, både vid Lunds universitet och i riket. Sju av tio av distansstudenterna vid Lunds universitet anger att de i mycket liten utsträckning eller inte alls träffat de studenter som de samarbetat med, medan hälften av distansstudenterna i riket anger att de träffats.

Videokonferenser eller liknande tycks också vara ovanligt. Ca sju av tio (68 procent) av distansstudenterna vid Lunds universitet uppger att de i liten utsträckning eller inte alls deltagit i videokonferenser. Motsvarande andel för riket är hälften av studenterna (52 procent). Användning av telefon tycks vara vanligare för studenter vid Lunds universitet där sju av tio (69 procent) anger att de samarbetar på detta sätt, medan enbart hälften (49 procent) av rikets distansstudenter svarar att de samarbetat över telefon.

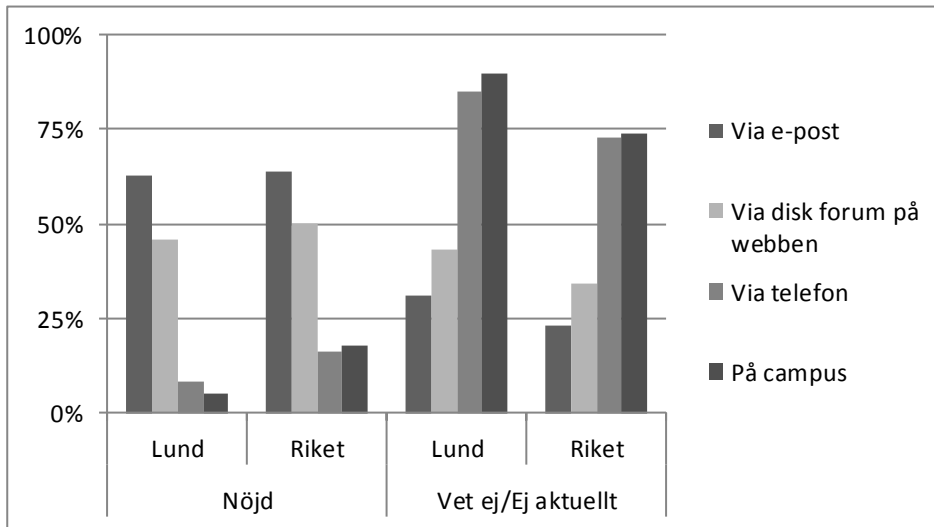
Samarbete inom kursen mellan distansstudenterna vid Lunds universitet förekommer i låg utsträckning. Sex av tio studenter anger att det inte förekom något samarbete medan nästan en tredjedel inte visste, endast 16 procent svarade att samarbete förekom. Den vanligaste kommunikationskanalen är e-post, dock oftast med en student i taget och chatt. Obligatoriskt samarbete mellan studenterna (t.ex. gemensam inlämningsuppgift eller grupparbete) för att bli godkänd förekom i låg utsträckning. Bland de öppna kommentarerna uttrycktes att chatt användes som kommunikationssätt. Det angavs också att studenterna själva fick hitta samarbetsparter på kursen för att skriva PM och inlämningsuppgifter tillsammans. I viss utsträckning förekom utbyte av texter för respons studenter emellan. Det uppges också att det fanns en hemsida där var och en skrev, men dock inte synkront.

Lärarnas tillgänglighet

En fråga berörde hur nöjd man var med lärarnas tillgänglighet. Frågan innehöll fyra alternativ, nämligen tillgänglighet via e-post, diskussionsforum, telefon och på campus. Den vanligaste kommunikationsformen uppgavs vara via e-post. Drygt två tredjedelar var nöjda med lärares tillgänglighet i detta avseende, såväl vid Lunds universitet som i riket. Ca en tredjedel av distansstudenterna angav att man inte visste eller att det inte var aktuellt (Lunds universitet 31 procent, riket 23 procent). Hälften av distansstudenterna var nöjda med diskussionsforum via webben (Lunds universitet 46 procent, riket 50 procent). Nästan hälften (43 procent) av studenterna vid Lunds universitet angav att de inte visste eller att det inte var aktuellt med eller behov av lärarnas tillgänglighet. Motsvarande andel i riket var en tredjedel (34 procent).

Det var lägre andel studenter vid Lunds universitet (8 procent) än i riket (16 procent) som var nöjda med lärarnas tillgänglighet via telefon. Likaså var studenterna vid Lunds universitet (5 procent) mindre nöjda med lärarnas tillgänglighet på campus än vad studenterna i riket var (18 procent). Merparten av studenterna såväl vid Lunds universitet som i riket angav att tillgänglighet via telefon eller på campus inte var aktuellt/eller att man inte visste (diagram 15).

Diagram 15. Distansstudenternas bedömning av hur tillgänglig kursens lärare var med avseende följande aspekter. Andel nöjda respektive andel som svarat vet ej/ ej aktuellt. Redovisat efter Lund och riket

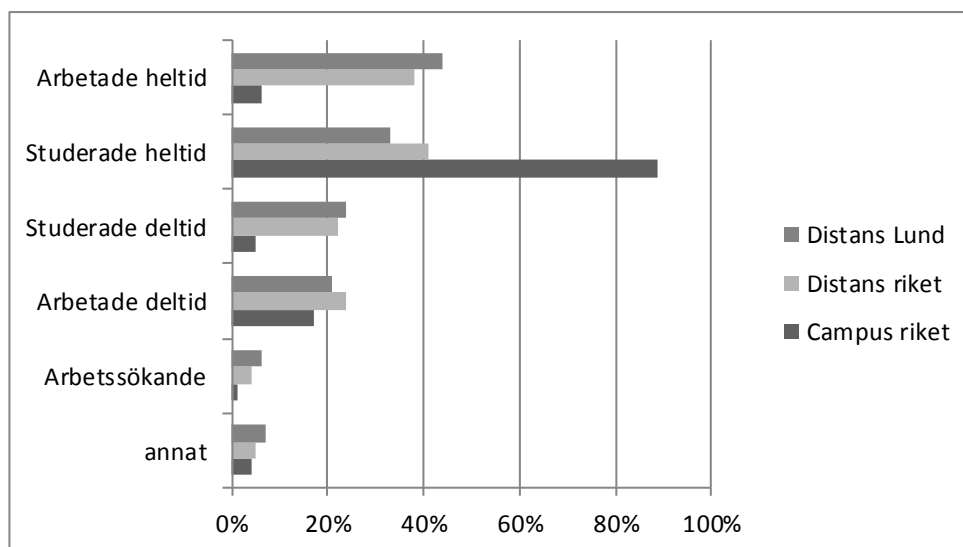
3.2 Sysselsättning och studiefinansiering

Sysselsättning

Distansstudier är inte sällan en vanlig bisyssla (diagram 16). Nästan hälften (44 procent) av distansstudenterna vid Lunds universitet arbetade heltid parallellt med studierna och ca en tredjedel (33 procent) studerade heltid på någon annan utbildning. De vanligaste öppna kommentarerna om sysselsättning under studierna var; arbetade extra, semesterdagar under terminen för studierna, arbetslös/arbetsökande, egenföretagande, föräldraledig, doktorand, tjänstledig, föreningsaktiv, timanställd, pensionär, praktik och sjukskriven.

Distansstudenter har i högre utsträckning andra sysselsättningar parallellt jämfört med campusstudenter. Nio av tio campusstudenter i riket studerar heltid, jämfört med fyra av tio distansstudenter. Det var lika vanligt att distansstudenter arbetade heltid som att de studerade på heltid. De som studerade heltid var i regel yngre och de som arbetade heltid var i regel äldre

Diagram 16. Studenternas sysselsättning under tiden för utbildningen (ht 2010). Redovisat efter distansstudenter vid Lunds universitet, distansstudenter i riket samt campusstudenter i riket²²

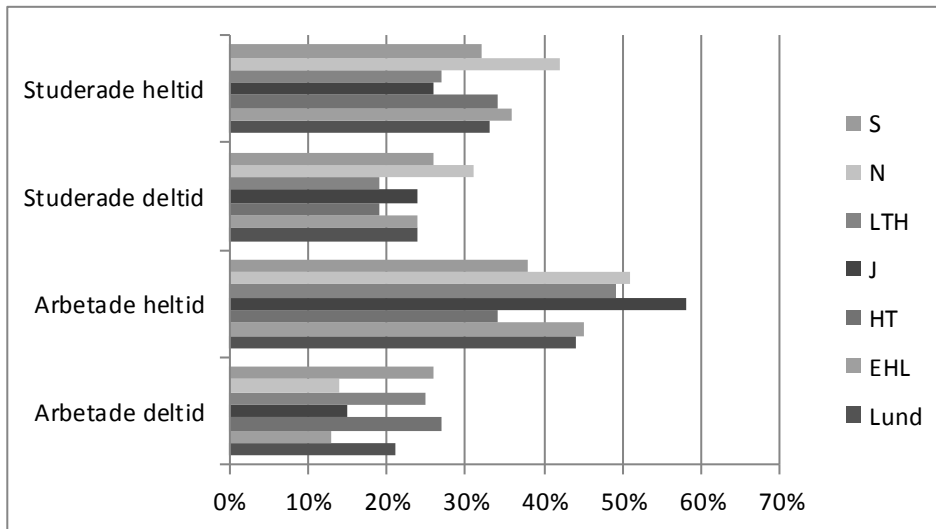
Drygt fyra av tio distansstudenter vid Lunds universitet arbetar heltid parallellt med studierna och ca en tredjedel studerade på heltid. En fjärdedel studerade på deltid och nästan lika många arbetade deltid. Fakultetsvis kan nämnas att det är ca hälften av distansstudenterna vid N, LTH och J som arbetar heltid parallellt med studierna. Omkring var tredje distansstudent studerar även heltid med andra studier. Flertalet studerar även deltid i kombination med andra studier, också här är det flest vid N, där en tredjedel bedriver deltidstudier parallellt. Distansstudenternas parallella sysselsättning presenteras fakultetsvis i tabell 2 och i diagram 17.

Tabell 2. Parallell sysselsättning Lunds universitet, fakultetsvis

Fakultet	Arbete heltid parallellt med distansstudier i procent	Studier heltid parallellt med distansstudier i procent	Studier deltid parallellt med distansstudier i procent
J	58	26	24
N	51	42	31
LTH	49	27	19
EHL	45	36	13
S	38	32	26
HT	34	34	19

²² Några studenter är också föräldralediga och enstaka uppger att de är sjukskrivna. I materialet redovisas dock inte några värden för p.g.a. att skattingarna är alltför statistiskt osäkra.

Diagram 17. *Distansstudenternas sysselsättning under tiden för utbildningen (ht 2010). Avser distansstudenter vid Lunds universitet, fakultetsvis och totalt*

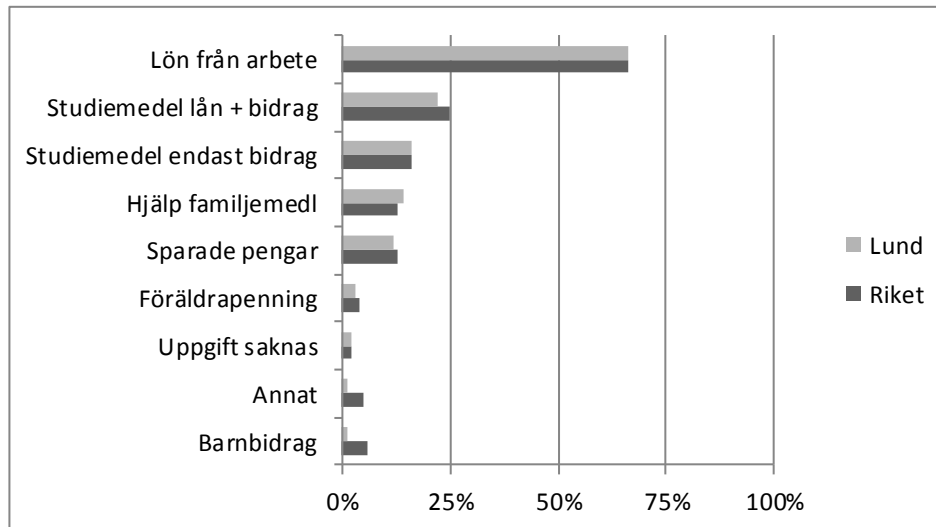
Flertalet av distansstudenterna anger i andra frågor att kursen är en bisyssla till andra studier eller arbete, vilket oftast redan motsvarar heltidssysselsättning. Studenterna vid Lunds universitet anger att deras arbetsinsats på den aktuella distanskursen är relativt låg. En tredjedel anger att man lägger ner mindre än 5 tim/vecka medan drygt en av tio anger en arbetsinsats på 5-9 tim/vecka. Ca en fjärdedel anger att 10-19 tim/vecka används för studier, medan en knapp fjärdedel anger 20-29 tim/vecka.

Studiefinansiering

Omkring sju av tio av distansstudenterna i såväl Lund som i riket uppger att deras huvudsakliga försörjning kommer från arbete. Den näst vanligaste inkomstkällan var via CSN; antingen med lån och bidrag (Lunds universitet 22 procent, riket 25 procent) eller enbart med bidrag (16 procent såväl för Lunds universitet som för riket). Andra finansieringskällor var hjälp av annan familjemedlem, sparade pengar, föräldrapeng, barnbidrag (diagram 18). Den största skillnaden avseende försörjning var att distansstudenter vid Lunds universitet i något högre utsträckning än för riket försörjde sig via barnbidrag och annat.

Försörjningssituationen under studietiden skilde sig mellan distansstudenter och campusstudenter. Distansstudenterna i riket tog i lägre utsträckning lån och de försörjde sig i högre grad än campusstudenterna med lön från arbete.

Diagram 18. Distansstudenternas försörjning under tiden för utbildningen. Redovisat efter Lunds universitet och riket²³

3.3 Fria kommentarer om distansutbildning

Många av de fria kommentarerna ger uttryck för distansutbildningens möjligheter till flexibilitet för den enskilde i hennes/hans livssituation. En del beskriver också att distansutbildning för många är den enda möjligheten att studera på högskola. Flera menar att distansutbildning är en bra form av kompetensutveckling, vidareutbildning och fortbildning. Vidare beskrivs att det krävs stor disciplin av den enskilde för att kunna bedriva studier på distans. Det kan också konstateras att utmärkande för hur nöjd man är med sin distanskurs är kursdesign, examinationer samt lärarens förmåga att stimulera, främja, och utnyttja nätets fulla potentialer. Flexibilitet och transparens har också kommenterats som viktigt för hur nöjd man är och att detta många gånger är avgörande för den enskildes möjlighet till att genomföra sin utbildning. Merparten av kommentarerna kan sammanfattas i två områden nämligen; distansutbildningens möjligheter för den enskilde samt pedagogiska och tekniska dimensioner. Några exempel på hur detta kom till uttryck citeras nedan. Därefter redovisas övriga fria kommentarer.

➤ Distansutbildningens möjligheter för den enskilde

Jag tycker att det är fantastiskt att studenter även har denna möjlighet att plugga beroende på livssituation

Det enda syftet jag har med distansstudier är att jag kan läsa det som är intressant för mig utan att jag behöver resa genom halva landet och jag vill också slippa en massa ointresserade studenter som bara läser för studiebidragets skull

Har läst in halva min examen på distans och kan varmt rekommendera detta. Passar oavsett var man befinner sig geografiskt eller i livet, något som i förlängningen kan komma att mynna ut i förutsättningar att få en mer välutbildad befolkning

Fantastisk fortbildning

Tycker det är jättebra att distansutbildning finns, då man kan lägga upp sitt liv själv, t.ex. arbete, familj. Hoppas på att fler distanskurser startas

²³ Några uppgav även att arbetsgivaren betalade för studierna, bostadsbidrag och sjukpenning som försörjning under tiden för kursen. I materialet redovisas dock inte några värden för Lund p.g.a. att skattningarna för dessa svars-kategorier är alltför statistiskt osäkra.

➤ Pedagogiska och tekniska dimensioner

Kursen var den bästa jag läst hittills. Fantastisk lärare och oerhört kunnig

Det hade varit bra med några inspelade föreläsningar som man kan titta på när man har tid och möjlighet

Möjligheten till att få kontakt med lärarkåren bör vara bättre

Bedrövt framför allt beroende på lärarens (obefintliga) insats och totala ointresse

För att lärande på distans ska bli riktigt effektivt måste kursens lärare ges tillräckligt mycket tid/ha kompetens att facilitera "digitalt"

Mycket beror på upplägget - tydliga instruktioner och flera mindre inlämningsuppgifter.

Kräver studievana/disciplin/kritiskt tänkande (gäller den kurs jag går). Läraren fenomenal

Föreläsningarna var stela och tråkiga

Webbplattformen fungerar mycket bra och det förs hela tiden en dialog lärare och elever emellan (ibland upplever jag den vara bättre än vid mina campus studier

Tekniken är inte så pedagogisk. I Lund (på den kursen jag läste nu) fanns inte mkt tekniska "hjälpmedel"

Mest e-post och vanliga kanaler som LUVIT för kursinformation

Många lärare på högskolan är riktigt duktiga men många är även sämre. Det skulle inte skada med mer pedagogisk utbildning även för lärare på högskolan

Jag har läst ett flertal kurser på distans de senare åren. Denna kurs tillsammans med fördjupningskursen har varit fantastiska. Mycket tack vare xxxx som varit så otroligt närvarande och delaktig kring allt som pågått på nätet. Hennes engagemang har betytt väldigt mycket. Om jag jämför med de andra kurser jag läst så ligger xxxx väl framme och är ett föredöme. Och då är jag en van anhängare av distansstudier. För mig hade det varit omöjligt att läsa på annat sätt

Övriga fria kommentarer

Utformningen är för stel i denna enkät. Mina åsikter/svar riktas allt för mycket och ingen helhet kan komma fram, Inga frågor om vad jag ansåg hindra mig/försvåra mm finns med. T.ex. hade jag behövt fler deadline och mer struktur med datum för kursen

Att registrera sig och komma igång kan vara ganska knökigt

Jag hade uppskattat om det hade varit möjligt att påbörja delar av kursen tidigare. Innan information om inlämningar etc. var tillgängligt hade det gått ett antal dagar från terminsstart. Vidare upplevde jag det som att det förväntades av mig som student att vara inloggad på lärplattformen under dagtid vilket jag inte hade möjlighet till då jag samtidigt jobbade heltid

Vore bra om det var lite enklare att läsa, studera de olika kurserna i en annan turordning. Om man t.ex. bryter benet när kursen startar vore det bra att kunna starta nästa termin istället och samtidigt få en kommunikation verbalt som stöd

Märkligt att kursens innehåll är olika mellan olika universitet. Och att kraven på att bli godkänd är olika samt att inte allt material som skickas in körs i urkund utan bara av vissa lärare

4. Reflektioner

I följande avsnitt ges inledningsvis några summerande reflektioner utifrån resultatet av SCB:s studie om distansutbildning vid Lunds universitet, men även utifrån de nationella resultaten. Därefter följer kommentarer från LUS (Lunds universitets Studentkårer).

4.1 Summerande reflektioner

Resultatet ger indikationer på hur attraktiva lärandemiljöer kan främjas på nätet. Utifrån en rad frågeområden i enkäten har studenternas upplevelser om sina distansstudier synliggjorts. Det bör nämnas att i genomsnitt är distansstudenten äldre än den s.k. ungdomsgenerationen och har oftast tidigare studerat vid högskola.

I den allmänna debatten fokuseras ofta på att distansstudenter inte avslutar sina kurser eller tar ut sina poäng. Detta kan ha sina helt naturliga förklaringar utifrån vilka motiv som studenterna har för distansstudier. Kartläggningen från SCB visar tydligt att anledningarna till att studera på distans oftast är helt och hållet utifrån personliga intressen för kursen och eller för ämnet. Många av distansstudenterna har oftast inget intresse för och därmed inte heller någon avsikt att slutföra kursen eller att samla akademiska poäng för att göra akademisk karriär. Det är vanligt att distansstudenter även läser på campus, och inte så sällan programutbildning på heltid, vilket kräver sin tid och därför avslutas inte distanskursen, då den senare ofta är vald mer utifrån personligt intresse än eventuell programutbildning. Kursens studietakt påverkar också i stor utsträckning om distansstudenterna slutförde kursen, eller inte. Det framgår dessutom i andra studier att den främsta orsaken till studieavbrott är själva utbildningen, oavsett campus eller distansutbildning. Utöver denna orsak uppgav kvinnor i större utsträckning än män sociala faktorer som en av de vanligaste orsakerna för studieavbrott. Män nämner i större omfattning arbetsmarknadsrelaterade faktorer.²⁴ Att kräva att många poäng tas kan vara effektivt för lärosätena men är oftast inte syftet för den enskilde studenten. En reflektion är om distanskurser i högre utsträckning än vad som görs nu kan erbjudas med *fri fart, fri start* konceptet, dvs. med en högre grad av flexibilitet i tid, rum, fart, omfång, innehåll och material, än vad som oftast görs idag.

Som framgått i rapporten diskuterar Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) distansutbildningens effektivitet och lönsamhet och om vem som behöver distansutbildning. Deras debatt ger upphov till en rad reflektioner som kan och bör problematiseras. Det finns t.ex. flera intressenter av distansutbildning, nämligen den enskilde, lärosätet och samhället och syftena sammanfaller inte alltid. Det kan tex. diskuteras om den här typen av utbildning möjligen har en annan värdegrund än vad utbildning på campus har och snarare kan hänförs till högskolans ansvar avseende tredje uppgiften och utbildning i form av bildning, icke formellt lärande och livslångt lärande. En slutsats från SCB studien är att många aldrig hade läst

²⁴ "Rapporten är en uppföljning av förra årets undersökning (*Mått för genomströmning i utbildning på grund- och avancerad nivå*, 2009:29 R) av hur många studenter som tar ut examen från olika yrkesexamensprogram i högskolan. Högskoleverket och Delegationen för jämställdhet i högskolan har tillsammans studerat orsakerna bakom "studieavbrotten". Många, särskilt kvinnor, som inte tagit ut examen är studenter som inte kom in på sitt förstahandsval och som därför bytt inriktning i högskolan. En relativt stor andel av studenterna på tekniska utbildningar – och även på SLU-utbildningar – lämnar utbildningen under den sista terminen för att börja arbeta. En avlagd examen är uppenbarligen inte nödvändig eller ens efterfrågad i dessa fall. Det är egentligen bara när det gäller legitimationsutbildningar som antalet uttagna examina är ett rättvisande mått på hur effektiv utbildningen är.

på högskolan om de inte hade kunde läsa på distans, att flytta till en stad och läsa på campus hade varit omöjligt för många.

Resultatet av SCB:s kartläggning visar tydligt distansstudenternas önskan om och behov av att möjligheter till kompletterande flexibel utbildning och fortsatta studier på distans framgent bör utvecklas och erbjudas. Det framkom i kartläggningen att distansstudenter både vid Lunds universitet och nationellt i hög utsträckning utvecklar sin kritiska förmåga samt förmåga till problemlösning. Likaså framkom att för studenter vid Lunds universitet fanns ringa grad av utveckling av förmåga för muntliga presentationer och förmåga till samarbete inom ramen för utbildningen. Det blev också synligt att det finns små möjligheter för distansstudenter vid Lunds universitet att påverka utbildningen samt att nyttja studiesociala utbud. Det blev också synligt att mer än hälften av studenterna vid Lunds universitet känner lite stöd från sina lärare i kursen.

Sedan tidigare studier är det välkänt att distansutbildning i flera avseenden skiljer sig från campusutbildning, även om gränserna mer och mer suddas ut. Resultatet från SCB:s studie talar för att distansutbildning och campusutbildning inte kan jämföras och utvärderas med samma metoder och indikatorer rakt över vilket också forskning om kvalitet och e-lärande i högre utbildning gör gällande. Även i andra studier framgår att e-lärandets specifika framgångsfaktorer måste beaktas och prioriteras i särskild ordning, och inkorporeras i gängse kvalitetsbedömningar. Resultatet från SCB:s studie tyder på att det med stor sannolikhet är tid att ompröva utvärderingsmetoder avseende attityder, kvalitet, mål och effektivitet för distansstudier och att olika modeller, beroende på perspektiv, för att mäta effektivitet måste utvecklas. Som tidigare påtalats är målgrupperna för campus och distansstudier inte desamma, inte heller dess syften, förväntningar och förutsättningar. Kvalitetsdimensioner som t.ex. flexibilitet, tillgänglighet, interaktivitet, individualisering, transparens, motivation, kursdesign, anges oftast som helt avgörande för den enskildes möjligheter att fullfölja och lyckas med sina studier, så också i föreliggande studie från SCB om attityder och avsikter med distansutbildning. En del frågeområden kan problematiseras utifrån studiens resultat. Sådana strategiska och visionära ställningstaganden rör t.ex. den högre utbildningens roll för bildning, utbildning, fortbildning och kompetensutveckling, samt demografiska dimensioner och synen på lärande och utbildning.²⁵ EU Kommissionens initiativ och riktlinjer avseende ny syn på öppen utbildning (EC 2012, EU 2012/11/20)²⁶ inbjuder t.ex. till en rad reflektioner som kan anses vara giltiga även för distansutbildning. I en öppen utbildningskultur, med fri tillgång till kurser och utbildning som t.ex. med OER (Open Educational Resources) och MOOC (Massive Open Online Courses), bör man reflektera över vad det innebär för lärosätena att tillhandahålla och erbjuda högre utbildning för alla och inte minst vem som är distansstudent idag och framgent. Med ökad digitalisering och Internets potentialer blir det också allt svårare att särskilja formellt lärande, icke formellt lärande och informellt lärande.

Flera studenter i studien reflekterar kritiskt över undersökningen och frågorna i enkäten. Det är dessutom flera som ifrågasatte att undersökningen gjordes så lång tid efter avslutad utbildning. Undersökningens resultat bör därför tolkas med dessa reflektioner i minnet. Enkäten ger svar på om studenterna är nöjda eller missnöjda med ett urval aspekter av distansutbildning. De öppna kommentarerna ger viss ökad förståelse till studenternas upplevelse av sin

²⁵ distans/öppet lärande/blended mode/mobilt lärande
lärande här/där/överallt och alltid
ett lärande där formellt och informellt lärande går samman
ett lärande som bygger på passion och individualisering
lärande där den enskilde orkestrerar sitt eget lärande, dvs. den enskilde i förarsätet.

²⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1233_en.htm

kurs. Resultatet anger dock inte om huruvida nöjdhet också är i relation till viktighet. För att belysa detta förhållande krävs mer omfattande studier. Relevansen för en del av enkätfrågorna kan ifrågasättas med tanke på studenternas angivelse av hur nöjda de var med sin distanskurs. Flera frågor är vagt formulerade och svåra att förstå. Det kan därför vara oklart om frågorna mäter det som de avser att mäta och också om de data som genereras är tillförlitliga. Merparten av frågorna handlar om studenternas tillfredsställelse, medan få frågor belyser deras förväntningar, behov och vad de tycker är viktigt i utbildningen. Eftersom studenternas tillfredsställelse inte kan tolkas i ljuset av vad de tycker är viktigt, deras behov eller deras förväntningar tenderar utsagan att bli svår att tolka. Problematiken kan belysas såsom: Är studenten nöjd med något och samtidigt tycker det är viktigt är det ett gott resultat, men om studenten är nöjd med något som man samtidigt inte finner vara särskilt viktigt då säger egentligen resultatet något annat, nämligen att det tycks som fokus är på ovidkommande frågor. Att frågorna endast rör tillfredsställelse och inte de andra aspekterna begränsar både enkätens relevans och tillförlitlighet. I enkäten ställdes en rad bakgrundsfrågor, men inga frågor ställdes t.ex. om nationalitet och boendesituation. Frågor om respondenternas socioekonomiska bakgrund och utbildningsbakgrund saknas, vilket kan vara en svaghet. Det kan ifrågasättas om även andra frågor hade varit relevanta att ställa i förhållande till syftet med studien om attityder och nöjdhet avseende distansutbildning. En del av respondenterna ifrågasatte frågornas karaktär utifrån syftet. Det kan också reflekteras över vilka frågor som inte blev ställda i SCB:s kartläggning och vilka frågor som kunde ha haft relevans för distansutbildningens möjligheter för ett individualiserat lärande. Sådana frågeområden som berördes av distansstudenterna kan hänföras till: digitaliseringens potentialer, graden av flexibilitet i studierna, främjande/hindrande aspekter för genomförande av studierna, graden av individualisering, kursens upplägg och design, motivation och motivationsskapande faktorer i kursen samt tillgänglighet.

Kartläggningens resultat tyder på att det med stor sannolikhet är tid att ompröva utvärderingsmetoder avseende attityder, kvalitet, mål och effektivitet för distansstudier. Som tidigare påtalats är målgrupperna för campus och distansstudier inte desamma, inte heller dess syften, förväntningar och förutsättningar. Sedan tidigare studier är det välkänt att distansutbildning i flera avseenden skiljer sig från campusutbildning, även om gränserna mer och mer suddas ut.

SCB:s kartläggning och dess resultat ger indikationer på kvalitetsutveckling och metodutveckling av distansutbildning och flexibel öppen utbildning där den enskilde studenten är i fokus för möjlighet till mer flexibelt individualiserat lärande. För att möta dessa kan metodutveckling rekommenderas avseende:

- Kritiska områden för distansstudenter/distansutbildning (syften, målgrupper, undervisningsmetoder/former)
- Kvalitetsarbete/utveckling/utvärdering
- Organisation/infrastruktur
- Pedagogik/didaktik
- Utnyttjande av digitaliseringens fulla potentialer

Några citat från undersökningen får utgöra slutreflektioner och därpå följer LUS kommentarer om distansutbildning.

... har läst in halva min examen på distans och kan varmt rekommendera detta. Passar oavsett var man befinner sig geografiskt eller i livet, något som i förlängningen kan komma att mynna ut i förutsättningar att få en mer välutbildad befolkning

... utan distansutbildning hade jag aldrig kunnat läsa på högskolan

... för att lärande på distans ska bli riktigt effektivt måste kursens lärare ges tillräckligt mycket tid/ha kompetens att facilitera "digitalt"

... frågeområden om vad jag ansåg hindra mig/försvåra mm fanns inte med. T.ex. hade jag behövt fler deadline och mer struktur och transparens med kursen samt mer flexibilitet

4.2 LUS kommentarer om distansutbildningar

Samtliga kårer vid Lunds universitet gavs möjlighet till att reflektera utifrån resultaten avseende SCB:s undersökning om distansutbildning nationellt och vid Lunds universitet. LUS lämnade följande samlade kommentarer. Studenternas syn på distansutbildning får därmed utgöra slutvinjett:

"Det är viktigt att studenter har möjlighet till de flexibla studielösningar som erbjuds genom distanskurser. Studenter som har barn och inte kan flytta, studenter som vill komplettera med kurser från ett annat universitet eller studenter som på grund av arbete eller livssituation inte har möjlighet att närvara på plats på dagtid på sin utbildning har ett stort behov av denna flexibilitet och det är viktigt att den erbjuds. Däremot finns det andra problem som indirekt är kopplade till distansutbildningar. Ett framträdande sådant är att dagens tilldelningssystem inte är anpassat efter denna typ av studier.

Det nuvarande tilldelningssystemet där medel ges del för HÅS men också för HÅP är inte förenligt med den "kultur" som finns kring distansutbildningar. Många studenter registrerar sig på denna typ av kurser så som ett led i fortbildning när de redan är verksamma i yrkeslivet, av rent bildningsintresse, eller som en extra kurs vid sidan av ett annat huvudämne. Ofta är motivationen till att slutföra kursen mindre eller rent av frånvarande eftersom studenterna redan läser fullt inom ett annat ämne eller inte är beroende av studiemedel (jfr 34 % i undersökningen i rapporten som uppgav att de inte hade för avsikt att slutföra kursen). Så som systemet ser ut nu, och särskilt med den nu införda sänkningen av takbeloppet p.g.a. s.k. "nollpoängare" måste högskolor och universitet i praktiken tillhandahålla allmännyttig utbildning som de inte får medel för. Trots att det alltså är allmänt känt att många distansstudenter inte har för avsikt att ta några poäng så fördelas pengarna efter parametrar som inte tar någon hänsyn till detta. I takt med att distansutbildningar blir populärare kommer denna problematik att öka och det är väldigt viktigt att tilldelningssystemet förändras så att det tar hänsyn till denna flexibla studielösning som är oerhört viktig att den fungerar att kan bedrivas ur ett flertal perspektiv. Nuvarande system bygger på bilden av den klassiska studenten som en ung person direkt från gymnasiet som flyttar till en studieort för att där läsa hela sin utbildning i sträck på plats. Detta system tar ingen hänsyn till värdet av högre utbildning för andra än den klassiska "nybakade" studenten. Begreppet livslångt lärande och fortbildning för personer som redan befinner sig i arbetslivet är märkligt underprioriterat så som om denna nytta inte vore nyttig.

För kårerna vid Lunds universitet finns ytterligare ett problem med distansutbildningar, nämligen vår svårighet att representera dessa studenter. I den enkätundersökning som finns med i studien framgår det tydligt att studiesocial verksamhet och påverkansmöjligheter är två stora problemområden. Universitet måste ta ansvar för att skapa goda förutsättningar för att lösa dessa problemområden" (LUS 2012).

Referenser

Bacsich P (2012) The first dual-mode distance learning benchmarking club. Sheffield, Matic Media Ltd.

Baxter J (2012) Who am I and what keeps me going? Profiling the Distance Learning Student in Higher Education. IRRODL 13(4).

EC (2012/11/20) Kommissionen presenterar den nya strategin En ny syn på utbildning. IP/12/1233. Hämtad 2012/11/27 från http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1233_sv.htm.

Hilliges M, Söderholm A & Sandström E (2012) Ny undersökning från SCB: Nätstudenter med fysiska träffar bäst enligt studenter. Pressmeddelande.

Hylén J (2005) Open educational resources: opportunities and challenges. Paris, OECD [the Organisation for Economic Co-operation and Development].

Hylén J (2007) Open educational resources: Opportunities and challenges. Paris, OECD [the Organisation for Economic Co-operation and Development]. Centre for Educational Research and Innovation.

Högskoleverket (2008) E-learning quality: Aspects and criteria. No 2008:11: R. Solna: Högskoleverket.

Högskoleverket (2010) Rapport 2010:23 R. Orsaker till studieavbrott. Solna: Högskoleverket.

Högskoleverket (2011) Kartläggning av distans verksamheten vid universitet och högskolor 2011:2 R. Solna: Högskoleverket.

Högskoleverket (2012) Högskoleverkets årsrapport 2012. Hämtad 2012/11/27 från <http://www.hsv.se/download/18.8b3a8c21372be32ace80003121/1210R-universitet-hogskolor-arsrapport.pdf>.

Leijnse E (2012a) Distanskurser gör högskolan mindre effektiv A6. SDS 2012/10/09a. Hämtad 2011/10/09 från <http://www.sydsvenskan.se/Pages/ArticlePage.aspx?id=665112&epslanguage=sv>

Leijnse E (2012b) Personligt möte viktigt även på distans A6-A7. SDS 2012/10/09b. Hämtad 2012/10/09 från <http://www.sydsvenskan.se/sverige/personligt-mote-viktigt-aven-pa-distans/>.

Lindgren S (2011) EQ11: Universitetsgemensam utveckling av utbildningen vid Lunds universitet. Lunds universitet, Utvärderingsenheten, rapport 2011:266.

Ljungqvist *et al.* (2012) Slutrapport. Webbaserat lärande och digitala resurser. En mötesplats för dialog, erfarenhetsutbyte och förädling av goda idéer kring studenters lärandemiljöer. Lunds universitet. Hämtad 2012/12/29 från <http://bit.ly/QHapy2>

Lunds universitet (2008a) Strategisk plan 2008-2012. Lund: Lunds universitet

Lunds universitet (2008b) Lunds universitets policy för kvalitetsarbetet i utbildningen 2009-2012. Lund: Lunds universitet

- Lunds universitet (2009-2010) Handlingsplan för kvalitetsarbete gällande utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2009–2010. Lund: Lunds universitet
- Lunds universitet (2012) Strategisk plan 2012-2016. Lund: Lunds universitet
- Lunds universitet Rektorsbrev (2012) Rektorsbrev 17 december 2012. Hämtat 2012/12/20 från <http://www.lu.se/article/rektorsbrev-17-december>.
- Lunds universitet (2013) UN 130410
- Nebel C (2012) Lund vill utbilda hela världen. Sydsvenska dagbladet 2012/12/19. Hämtad 2012/12/20 från <http://www.sydsvenskan.se/lund/lund-vill-utbilda-hela-varlden/>
- Nilsson J-O (2006) Hållbar utbildning - En utredning avseende nätbaserad utbildning. Lund: Lunds universitet.
- Nordström I (2012) Faktorer som kan inverka på genomströmning - en studie av distanskurser vid MiUn 2010. NU2012 s 33. Hämtad 2012/12/20 från <http://conferences.chalmers.se/index.php/tlhe/nu2012/paper/view/270>
- Ossiannilsson E (2009) Lund University EADTU, Excellence+. Lund University. Lund: Lunds universitet.
- Ossiannilsson E (2010) Lund University, ESMU. Lund University. Lund: Lunds universitet.
- Ossiannilsson E, Bacsich P, Hellström M & Hedrén A (2012) International benchmarking. The first dual-mode distance learning benchmarking club. Proceedings NGL2102, Falun, Sweden.
- Ossiannilsson E (2012) Benchmarking e-learning in higher education. Lessons learned from international projects. Avhandling. Oulu Universitet, Finland.
- Ossiannilsson & Landgren (2010) The First dual-mode distance learning benchmarking club - Report from Lund University, Sweden. Lund: Lunds universitet
- Ossiannilsson E & Landgren L (2011) Benchmarking av e-lärande vid Lunds universitet - Projekterfarenheter och kritiska framgångsområden för kvalitetsarbete. Lund: Lunds universitet.
- Pilesjö P, Mårtensson U, Onstein E & Johansen F (2006) Learning GIS over the Internet - development, implementation and experiences of the one-year E-GIS program. Lund: Lunds universitet.
- Sachs J (2011) Report of the Review Committee, Review of EQ11. Hämtad 2012/12/30 från <http://www5.lu.se/upload/EQ11/EQ11FinalReportJune2011.pdf>
- SCB (2012a) Tema: Utbildning; Distansutbildning på högskolan. SCB.
- SCB (2012b) SCBs Studentenkät. Publiceringar till 17 september, 52 artiklar. Nyhetsklipp. Retriever.
- SCB (2012c) Teknisk Rapport. En beskrivning av genomförande och metoder. Distansutbildning på högskolan - Lunds universitet.

Soinila M & Stalter M (2010) Quality of e-learning. Helsinki, ENQA [The European Association for Quality Assurance in Higher Education].

Sonnerby P (2012) Lärda för livet? En ESO-rapport om effektivitet i svensk högskoleutbildning.

SOU (2008) Självständiga lärosäten. SOU 2008:104. Sponberg H, Ossiannilsson E, Johansen F & Onstein E (2006) [European GIS Course Developments-Partner expectations, experiences and results in the E-GIS Project](#). Lund: Lunds universitet.

Tenfelt T (2012) ”Det blir svårt att förklara för personalen.” DN debatt 2012/08/20 Dagens Nyheter. Hämtad 2012/11/27 från <http://www.dn.se/nyheter/sverige/det-blir-svart-att-forklara-for-personalen>.

Tinnsten M (2012) Distansstudenter presterar sämre? SVERD. Hämtad 2012/09/14 från <http://www.sverd.se/distansstudenter-presterar-samre/>

Ubachs G (2009) Quality assessment for e-learning - a benchmarking approach. Heerlen: EADTU [The European Association of European Distance Universities].

UKÄ (2013) Utbildning på grundnivå och avancerad nivå. UKÄ. Hämtad 2013/07/08 från <http://www.uk-ambetet.se/download/18.1c251de913ecec40e78000826/Utbildning-grundniva-avancerad-niva-2013.pdf>.

Williams K & Brown T (2009) Excellence site visit report, Lund University. Heerlen: EADTU [The European Association of European Distance Universities].

Williams K & Rotheram B (2010) Report benchmarking exercise on e-learning. Brussels: ESMU [The European Centre for Strategic Management of Universities].

Wigforss E & Myringer BM (2000) Utveckling av kvalitetssäkring av nätburen distansutbildning. Slutrapport från KK-projektet distansutbildning i södra sjukvårdsregionen 1998-2000. Lund: Sekretariatet för fortbildning, vidareutbildning och distansutbildning, Lunds universitet.

Bilaga 1

Definitioner och förklaringar (SCB 2012)

Kursregistrering

En kursregistrering innebär att en person sökt, blivit antagen och registrerat sig på en kurs. En person kan ha flera kursregistreringar under samma termin.

Studenttyp

En person som registrerat sig på någon eller flera högskolekurser under höstterminen 2010 kan kategoriseras som enbart distansstudent om alla kurser var på distans eller enbart campusstudent om alla kurser var campus-förlagda. En tredje kategori bildades av de som registrerat sig på kurser både på distans och på campus. Den sista kategorin har fått svara på frågor utifrån en distanskurs de varit registrerade på.

Studietyper

En person som läst någon eller flera högskolekurser under höstterminen 2010 kan delas in i tre grupper beroende på om personens samtliga kurser var fristående kurser, samtliga kurser ingick i program eller en blandning av fristående kurser och kurser inom program (kombistudier).

Poängproduktion

Om en person som registrerat sig på en kurs kan han/hon antingen ha fullföljt kursen och klarat av alla poäng, påbörjat kursen och klarat av vissa men inte alla poäng på kursen, eller inte klarat av några poäng på kursen. Registeruppgiften vi använt för att skapa de tre grupperna gäller för höstterminen 2010 (då kursregistreringen skedde) samt vårterminen 2011 och det kan vara så att de som inte fullföljt kursen till och med vårterminen 2011 nu har gjort det. I enkäten ställdes frågan om studenten slutfört kursen (klarat av alla poäng). Den uppgiften har använts i redovisningen eftersom den är mer aktuell i tid än registeruppgiften då den gäller för referenstidpunkten, det vill säga december 2011 – februari 2012.

Kurstyp

En distanskurs kan innehålla obligatoriska träffar där studenterna måste närvara för att kunna få godkänt på kursen. Dessa obligatoriska träffar kan vara olika till antalet för olika distanskurser. En distanskurs kan också vara helt nätbaserad, då all undervisning samt examination sker från distans. Denna uppgift samlades in via enkäten.

Kursens utbildningsnivå

I denna undersökning har kursregistreringar valts ut både på grundnivå och på avancerad nivå.

Nyborjare/Ej nyborjare

En student kan vara registrerad för första gången i svensk högskoleutbildning, eller ha varit registrerad tidigare termin/-er.

Studietakt

Kursernas studietakt kan variera, i denna undersökning mellan 10 och 100 procent av heltid. Tre studietaksgrupper har konstruerats för redovisningen, minst 25 procent, 26 – 50 procent samt 51 – 100 procent. Mer än hälften av de utvalda kursregistreringarna var på exakt 50 procent studietakt, en femtedel på 25 procent och en femtedel på 100 procent. Övriga vanligt förekommande studietakter var 10, 33 och 75 procent.

Lärplattform

Det finns en mängd olika så kallade lärplattformar eller utbildningsplattformar. Med begreppet avses en webbaserad kursmiljö avsedd för kommunikation mellan studenter och lärare samt distribution av kursmaterial. I enkäten gavs exempel på välkända lärplattformar såsom Blackboard/WebCT, Ping pong, It's learning, Moodle och Fronter för att minimera risken för feltolkningar av begreppet.

Lärcentrum

Ett lärcentrum eller lärcentra är en lokal i hemkommunen eller grannkommunen avsedd för bland annat distansstudenter. Där finns tillgång till studielokaler, vägledning och tekniska hjälpmedel.

Observera att frågorna gäller den kurs som anges längst upp på enkätens framsida.

<p>1 Enligt Universitets- och högskoleregistret var du under höstterminen 2010 registrerad på den kurs som finns angiven högst upp på enkätens framsida. Stämmer det?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Ja, men jag deltog inte aktivt i kursen</p> <p>☐ Nej, jag var inte registrerad på denna kurs → Tack för din medverkan! Vänligen sänd in enkäten.</p>
<p>2 Har du slutfört kursen (klarat av alla poäng)?</p> <p>☐ Ja → Gå till fråga 5</p> <p>☐ Nej, men jag planerar att göra det</p> <p>☐ Nej, och jag planerar att <i>inte</i> göra det</p> <p>☐ Nej, kursen pågår fortfarande → Gå till fråga 5</p>
<p>3 Vilken/vilka är orsakerna till att du inte slutfört kursen?</p> <p><i>Flera alternativ får anges.</i></p> <p>☐ Jag fokuserade på en annan kurs</p> <p>☐ Jag arbetade istället</p> <p>☐ Jag tappade intresset för kursen</p> <p>☐ Studiekraven var för höga</p> <p>☐ Kursen motsvarade inte mina förväntningar</p> <p>☐ Av sociala skäl</p> <p>☐ Annat, ange vad i rutan nedan</p> <div data-bbox="555 1408 1474 1671" style="border: 1px solid black; height: 117px; width: 576px;"></div>
<p>4 Finns det någonting som du tycker att du skulle behövt/behöver för att slutföra kursen?</p> <p>☐ Nej</p> <p>☐ Ja, ange vad i rutan nedan</p> <div data-bbox="555 1868 1474 2130" style="border: 1px solid black; height: 117px; width: 576px;"></div>

5 Vilken/vilka var orsakerna till att du sökte till kursen?

Flera alternativ får anges.

- Kursen ingår i det program jag läser
- För att utbilda mig till ett yrke/en examen
- För fortbildning inom det yrke jag har
- För att öka mina chanser till att få ett arbete/annat arbete
- För att jag ville prova på högskolestudier Av
- eget intresse för ämnet/kursinnehållet För
- att anhöriga/vänner rådde mig till det För att
- kunna försörja mig med studiemedel
- Av annan orsak, **ange vad i rutan nedan**

6 Om du tänker på orsakerna till att du sökte, tycker du att du har uppnått de mål du hade med kursen?

- Ja, helt och hållet
- Ja, delvis
- Nej, inte alls

7 Vilken/vilka var orsakerna till att du sökte en kurs som gick på distans?

Flera alternativ får anges.

- Jag ville/kunde inte flytta
- Jag arbetade samtidigt
- Jag ville helst läsa på distans
- Det passade min livssituation bäst
- Kursen/utbildningen fanns bara på distans
- Jag sökte men blev inte antagen till någon kurs på campus (icke-distanskurs)
- Jag blev inte beviljad studiemedel av CSN
- Jag ville inte ta studielån
- Annat, **ange vad i rutan nedan**

8 Hur mycket studietid (om du räknar med ev. föreläsningar) lade du ner på kursen i genomsnitt per vecka?

Med studietid menas all den tid du ägnat åt egna studier, studier tillsammans med andra eller föreläsningar.

- Mindre än 5 timmar per vecka
- 5 - 9 timmar per vecka
- 10 - 19 timmar per vecka
- 20 - 29 timmar per vecka
- 30 - 39 timmar per vecka
- Minst 40 timmar per vecka

9 Hur nöjd eller missnöjd är du vad gäller ...

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej
...kursens innehåll?	☐	☐	☐	☐	☐
...kursens svårighetsgrad?	☐	☐	☐	☐	☐
...kursens utformning/upplägg?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjlighet att påverka kursens utformning/upplägg?	☐	☐	☐	☐	☐
... form av examination? (t.ex. salstentamen, hemtentamen, grupparbeten, laborationer)	☐	☐	☐	☐	☐
...kurslitteraturens innehåll?	☐	☐	☐	☐	☐
...den studietid som krävdes?	☐	☐	☐	☐	☐
...stöd från lärare?	☐	☐	☐	☐	☐
...stödresurser för studierna? (Kurssida på webben, lärplattform, bibliotek etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
...det studiesociala stödet? (Studievägledning, studenthälsovård, studentkårsverksamhet)	☐	☐	☐	☐	☐

10 Ingick det i kursen några obligatoriska fysiska träffar (t.ex. föreläsning, salstentamen, seminarium) för att bli godkänd?

Med fysiska träffar menas tillfällen då kursdeltagarna träffades i samband med grupparbeten eller tillsammans med lärare.

- Nej, inga träffar
- Ja, 1 - 3 träffar
- Ja, fler än 3 träffar
- Vet inte

11 Fanns någon lärplattform eller andra tekniska stöd för kommunikation tillgängliga i kursen?

- Ja
 Nej → **Gå till fråga 14**
 Vet inte → **Gå till fråga 14**

Här avses t.ex. Blackboard/WebCT, Ping pong, It's learning, Moodle, Fronter eller andra tekniska stöd med funktion att underlätta kommunikation, distribution av olika typer av information, dokument etc.

12 I vilken utsträckning tycker du att...

	Mycket stor utsträckning	Ganska stor utsträckning	Ganska liten utsträckning	Mycket liten utsträckning /Inte alls	Vet ej/Ej aktuellt
...du själv klarade av att hantera lärplattformens funktioner?	☐	☐	☐	☐	☐
...studierna krävde tekniska baskunskaper och datorvana?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunikationsfunktionerna i lärplattformen var användbara (t.ex. diskussionsforum, videokonferenser, meddelanden)?	☐	☐	☐	☐	☐
...du hade nytta av lärplattformen/de tekniska stöden i kursen?	☐	☐	☐	☐	☐

13 Hur nöjd eller missnöjd är du med lärplattformen/de tekniska stöden när det gäller att...

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej/Ej aktuellt
...ta emot information om kursen (schema, tentamen, etc.)?	☐	☐	☐	☐	☐
...ta emot kursmaterial (ladda ner dokument, inspelade föreläsningar etc.)?	☐	☐	☐	☐	☐
...delta i videokonferens eller lyssna/titta på föreläsningar?	☐	☐	☐	☐	☐
...skicka material till lärare?	☐	☐	☐	☐	☐
...diskutera med andra studenter?	☐	☐	☐	☐	☐
...ställa frågor och få svar från lärare/administrativ personal?	☐	☐	☐	☐	☐

- 14 Besökte du ett lärcentrum under tiden för kursen, dvs. en lokal i din hemkommun eller grannkommun, avsedd för i första hand distansstudier?**
- Ja
 Nej → Gå till fråga 17

På ett lärcentrum finns t.ex. tillgång till studielokaler, vägledning och tekniska hjälpmedel.

- 15 Hur ofta besökte du ett lärcentrum under tiden för kursen?**
- Varje vecka
 Flera gånger per månad
 Någon gång per månad
 Mer sällan än någon gång per månad

- 16 Hur nöjd eller missnöjd är du med följande vad gäller ditt lärcentrum:**

	Mycket nöjd	Ganska Nöjd	Ganska Missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej/Ej aktuellt
Tillgång till datorer?	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till Internet?	☐	☐	☐	☐	☐
Tekniskt stöd och support?	☐	☐	☐	☐	☐
Pedagogiskt stöd?	☐	☐	☐	☐	☐
Studievägledning?	☐	☐	☐	☐	☐
Biblioteksservice?	☐	☐	☐	☐	☐
Fysisk studiemiljö (t.ex. lokaler, tillgänglighet, städning)?	☐	☐	☐	☐	☐

17 Ingick det i kursen något obligatoriskt samarbete mellan studenterna (t.ex. gemensam inlämningsuppgift, grupparbete) för att bli godkänd?

Ja

Nej → Gå till fråga 19

Vet inte → Gå till fråga 19

18 I vilken utsträckning skedde det obligatoriska samarbetet mellan studenterna genom...

	Mycket stor utsträckning	Ganska stor utsträckning	Ganska liten utsträckning	Mycket liten utsträckning /Inte alls	Vet ej
...att man träffades i verkligheten?	☐	☐	☐	☐	☐
...e-post?	☐	☐	☐	☐	☐
...diskussionsforum på webben?	☐	☐	☐	☐	☐
...videolänk/-konferens eller liknande?	☐	☐	☐	☐	☐
...samtal via telefon/telefonkonferens?	☐	☐	☐	☐	☐
...på annat sätt? Ange vad i rutan nedan					

19 Hur nöjd eller missnöjd är du med hur tillgänglig kursens lärare var...

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej/Ej aktuell
... via e-post?	☐	☐	☐	☐	☐
... via diskussionsforum på webben?	☐	☐	☐	☐	☐
... via samtal över telefon?	☐	☐	☐	☐	☐
... på campus?	☐	☐	☐	☐	☐

20 Hur bedömer du den färdighetsträning du fick i kursen när det gäller att ...

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej/Ej aktuellt
...göra skriftliga presentationer?	☐	☐	☐	☐	☐
...göra muntliga presentationer?	☐	☐	☐	☐	☐
...samarbeta med andra?	☐	☐	☐	☐	☐
...självständigt lösa problem?	☐	☐	☐	☐	☐
...utveckla förmåga till kritiskt tänkande?	☐	☐	☐	☐	☐

21 Är du nöjd eller missnöjd med kursen som helhet?

- Mycket nöjd
 Ganska nöjd
 Ganska missnöjd
 Mycket missnöjd
 Vet ej

22 Om valet av kurs skulle ske idag, hur skulle du då välja?

Ange endast ett alternativ – det som stämmer bäst överens med hur du tror du skulle välja.

- Samma kurs på distans
 Samma kurs på campus
 Annan kurs på distans
 Annan kurs på campus
 Jag skulle inte bedrivit högskolestudier alls
 Vet ej

23 Vilken var din sysselsättning under höstterminen 2010 (1 september 2010 – 20 januari 2011)?

Flera alternativ får anges.

- Studerade heltid
 Studerade deltid
 Arbetade heltid
 Arbetade deltid
 Föräldraledig
 Arbetssökande / Arbetsmarknadspolitisk åtgärd
 Sjukskriven
 Annat, ange vad i rutan nedan

24 Hur försörjde du dig under tiden för kursen?

Flera alternativ får anges.

- Studiemedel från CSN, lån och bidrag
- Studiemedel från CSN, endast bidrag
- Lön från arbete
- Arbetsgivaren betalade för mina studier
- Föräldrapenning
- Barnbidrag
- Bostadsbidrag
- Sjukpenning/sjukersättning
- Sparade pengar
- Hjälp av annan familjemedlem
- Annat, **ange vad i rutan nedan**

25 Om du har några ytterligare kommentarer och synpunkter får du gärna skriva dem i rutan nedan:

Tack för din medverkan! Skicka in blanketten i svarskuvertet. Portot är betalt.